

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra speciální pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Působení ve skupině The Tap Tap a jeho význam v životě člověka
s tělesným postižením

Performing in the band The Tap Tap and its value in life of person
with physical disability

Alžběta Nováková

Vedoucí práce: doc. PhDr. Zbyněk Němec, Ph.D.

Studijní program: Speciální pedagogika

Studijní obor: B SPPG

2023

Odevzdáním této bakalářské práce na téma *Působení ve skupině The Tap Tap a jeho význam v životě člověka s tělesným postižením* potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze 8.4.2023

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce je zaměřena na působení ve skupině The Tap Tap a jeho význam v životě člověka s tělesným postižením. Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. První kapitola teoretické části se věnuje vymezení tělesného postižení. Popisuje základní terminologii, dělení pohybových vad a představuje sociálně-psychologické aspekty tělesného postižení. Druhá kapitola teoretické části se věnuje sociální inkluzi osob s tělesným postižením. Popisuje modely přístupů k lidem s postižením, vliv tělesného postižení na rodinu, partnerství, sexualitu a zaměstnanost. Dále kapitola popisuje sociální péči a služby a organizace a sdružení pro osoby s tělesným postižením. Třetí kapitola teoretické části se věnuje představení kapely The Tap Tap, její historii i současnosti. Praktická část je realizována jako kvalitativní výzkum. Pro sběr dat byla zvolena metoda polostrukturovaného rozhovoru. Rozhovory byly vedeny se členy hudební skupiny The Tap Tap s tělesným postižením. Cílem výzkumné části je zjistit, jaký vliv má působení v této kapele na život člověka s tělesným postižením. Výsledky výzkumné části jsou shrnuty do jednotlivých oblastí, které byly předmětem zkoumání. Získaná data vedou ke zjištění, že působení v kapele The Tap Tap má převážně pozitivní vliv na život člověka s tělesným postižením.

KLÍČOVÁ SLOVA

tělesné postižení, sociální inkluze, hudební skupina, The Tap Tap

ABSTRACT

This bachelor thesis is focused on performing in a band The Tap Tap and its value in the life of a person with a physical disability. The thesis is divided into theoretical and practical parts. The first chapter of the theoretical part is devoted to the definition of physical disability. It describes basic terminology, and division of movement disorders and introduces social-psychological aspects of the physical disability. The second chapter of the theoretical part is devoted to the social inclusion of people with a physical disability. It describes models of approaches to people with disability, and the impact of physical disability on family, partnership, sexuality, and employment. Further, the chapter describes social care and services and organizations and associations for people with a physical disability. The third chapter is devoted to the introduction of the band The Tap Tap, its history, and the present. The practical part is realised as qualitative research. For data collection was chosen the method of semi-structured interviews. The interviews were conducted with members of the band The Tap Tap with a physical disability. The research aims to find out, what impact performing in this band has on the life of a person with a physical disability. The results of the research part were summarized in particular areas, which were subjects of investigation. Gained data lead us to find, that performing in the band The Tap Tap has a mostly positive impact on the life of people with a physical disability.

KEYWORDS

physical disability, social inclusion, band, The Tap Tap

Obsah

Úvod.....	6
1. Vymezení tělesného postižení.....	7
1.1 Základní terminologie.....	7
1.2 Klasifikace pohybových vad.....	8
1.3 Sociálně-psychologické aspekty tělesného postižení.....	13
2. Sociální inkluze osob s tělesným postižením.....	16
2.1 Modely přístupů k lidem s postižením.....	16
2.2 Tělesné postižení a rodina.....	17
2.3 Partnerství a sexualita osob s tělesným postižením.....	19
2.4 Zaměstnanost osob s tělesným postižením.....	20
2.5 Sociální péče a služby.....	22
2.6 Organizace a sdružení pro osoby s tělesným postižením.....	24
3. Kapela The Tap Tap.....	25
3.1 Charakteristika kapely The Tap Tap.....	25
3.2 Historie kapely The Tap Tap.....	25
3.3 Současnost kapely The Tap Tap.....	26
4. Výzkumné šetření.....	28
4.1 Cíle a metodologie výzkumu.....	28
4.2 Charakteristika výzkumného vzorku.....	29
4.3 Prezentace získaných dat.....	32
4.4 Shrnutí hlavních zjištění.....	44
Závěr.....	46
Seznam použitých informačních zdrojů.....	47
Seznam příloh.....	51

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá významem působení v kapele The Tap Tap v životě člověka s tělesným postižením. The Tap Tap je veřejně známou hudební skupinou působící v českém showbyznysu už řadu let. Široká veřejnost je zná jako kapelu složenou z hudebníků žijících s různými typy zdravotního znevýhodnění. Málokdo ale ví, jak tato hudební skupina ovlivnila a nadále ovlivňuje životy jejích členů. Lidé si často vytvářejí domněnky o životech jiných. Tyto domněnky mohou vést k předsudkům a stigmatizaci. Bourání předsudků a destigmatizace je v posledních letech velkým fenoménem na poli společenských věd. Hlavním důvodem ke zpracování práce na toto téma byla osvěta o životech lidí s tělesným postižením a uvedení domněnek, které se s působením v kapele The Tap Tap mohou pojít, na pravou míru.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou hlavních částí, a to na část teoretickou a praktickou.

Teoretická část obsahuje tři kapitoly. První kapitola se věnuje vymezení tělesného postižení. Představuje základní terminologii, rozdělení pohybových vad a sociálně-psychologické aspekty tělesného postižení. Druhá kapitola se zabývá sociální inkluzí osob s tělesným postižením. Popisuje modely přístupů k lidem s tělesným postižením, dále specifika tělesného postižení v kontextu rodiny, partnerství, sexuality a zaměstnanosti. Představuje také sociální péči a služby a organizace a sdružení pro osoby s tělesným postižením. Třetí kapitola se věnuje představení kapely The Tap Tap, její historii i současnosti.

Praktická část je zpracována formou kvalitativního výzkumu. Pro sběr dat byla zvolena metoda polostrukturovaného rozhovoru. Cílem výzkumu je zjistit a popsat, jaký vliv má působení v kapele The Tap Tap na životy jejích členů s tělesným postižením.

Důležitost bakalářské práce je především v možnosti představit odborné i laické veřejnosti, jakým způsobem o sobě a svém životě přemýšlí lidé s tělesným postižením v kontextu působení v kapele The Tap Tap.

1. Vymezení tělesného postižení

Pohyb je důležitou součástí lidského života. Je to přirozený způsob učení. Tělesné postižení omezuje možnost pohybu jedince, a tím ovlivňuje celou jeho osobnost. Osoby s tělesným postižením bývají omezené ve své mobilitě, sebeobsluze, komunikaci a v neposlední řadě také v oblasti společenské.

1.1 Základní terminologie

V terminologii označující jedince se zdravotním postižením se setkáváme se značnou variabilitou. V posledních letech je celosvětově prosazována zásada „people first“ (lidé především). Upřednostňuje se tedy namísto termínu „zdravotně postižený“ používat spojení **osoba (člověk) se zdravotním postižením** (Bendová, 2015).

Tělesné postižení či znevýhodnění je pojem mnohoznačný, je používán v různých souvislostech ať už veřejností laickou či odbornou, například na poli medicíny, pedagogiky či práva, proto je žádoucí vždy stanovit obsah tohoto pojmu vzhledem k danému kontextu (Vítková 2006). V obecné rovině rozumíme pod pojmem tělesné nebo též somatické postižení takové postižení, které se projevuje problémy v motorických dispozicích člověka. Může způsobovat problémy dočasné i trvalé. Převážně se jedná o poruchy nervového systému, které mají za následek poruchy hybnosti. Může jít ale i o různé poruchy pohybového a nosného aparátu (Jankovský, 2006).

Pro pochopení souvislostí tělesného postižení je důležité vymezit pojmy **vada** (impairment), **omezení** (disability) a **postižení** (handicap).

Fialová, Opatřilová a Procházková (2012, str. 29) definují vady jako „*vady podpůrného a pohybového aparátu, poškození jiných orgánových systémů, podstatné somatické změny, deformace*“. Milichovský (2010) pak vysvětluje pojem omezení jako kvantitativní změny s ohledem na normální výkonnost a postižení neboli handicap jako znevýhodnění, které omezuje příležitosti jedince účastnit se života ve společnosti na stejné úrovni jako ostatní.

Touto diferenciací pojmů vada, omezení a postižení docházíme k závěru, že existující vada u člověka nemusí nutně vést k omezení jeho schopností a dovedností. A pokud vada vede

k omezení kompetencí jedince, pořád to nutně nemusí znamenat, že následkem bude postižení ve smyslu sociálního znevýhodnění.

S životem člověka s postižením ve společnosti je téměř vždy spojen pojem **stigma**. Označení, znamená či dokonce jakýsi cejch s převážně negativním významem provází všechny odlišné jedince. Jejich handicap pak může způsobovat nikoliv jejich vada či z ní vyplývající omezení, ale právě jejich **stigmatizace**, tedy jak je jejich problém vnímán okolím. Handicap tak není příčinou stigmatizace, nýbrž stigmatizace je příčinou handicapu. Mezi silou stigmatizace a mírou sociálního znevýhodnění pak platí přímá úměrnost (Slowík, 2016).

Dalším termínem, který se ve výchově a vzdělávání osob s tělesným postižením používá, je termín **rehabilitace** (z latinského *habilitas* = způsobilost, schopnost). V překladu znamená rehabilitace znovuzpůsobení či znovuschopnění, tedy obnovení původního stavu schopnosti, způsobilosti. Přestože by měl tento výraz být používán pouze u osob se získaným tělesným postižením, které se vyvíjeli jako intaktní a úraz či nemoc způsobily ztrátu původně existujících schopností, používá se výraz rehabilitace jednotně i u osob, které se od narození či útlého věku vyvíjely jako osoby s postižením. U takových nejde tedy o znovuzpůsobení, ale o uzpůsobování a přesnějším termínem by byl v takových případech termín *habilitace* (Vítková, 2006).

V souvislosti s lidmi se znevýhodněním je dnes velmi známý a frekventovaný koncept **inkluze**. Slowík (2016, str. 32) definuje inkluzi jako „*nikdy nekončící proces, ve kterém se lidé s postižením mohou v plné míře zúčastňovat všech aktivit společnosti stejně jako lidé bez postižení*“. Inkluzivní postoj vychází z přesvědčení, že všichni lidé jsou si rovni. V inkluzivním přístupu jsou osoby se znevýhodněním vzdělávány v běžných školách a jsou zapojovány do veškerých aktivit, tak jako jedinci bez znevýhodnění. Pokud je to možné nejsou při tom využívány žádné speciální postupy a prostředky. Pouze v situacích, kdy je to nezbytně nutné, je nastavena adekvátní podpora a pomoc. Inkluzivní přístup poskytuje výhody i pro děti bez znevýhodnění, které si tak mohou udělat nezaujatý postoj k osobám s handicapem a převzít myšlenku inkluze, tedy že být odlišný je normální (Slowík, 2016).

1.2 Klasifikace pohybových vad

Pohybové vady můžeme dělit dle různých kritérií. V následující části si představíme nejčastější dělení pohybových vad.

Ludvíková, Kozáková a kol. (2012) dělí omezení hybnosti do následujících 3 kategorií:

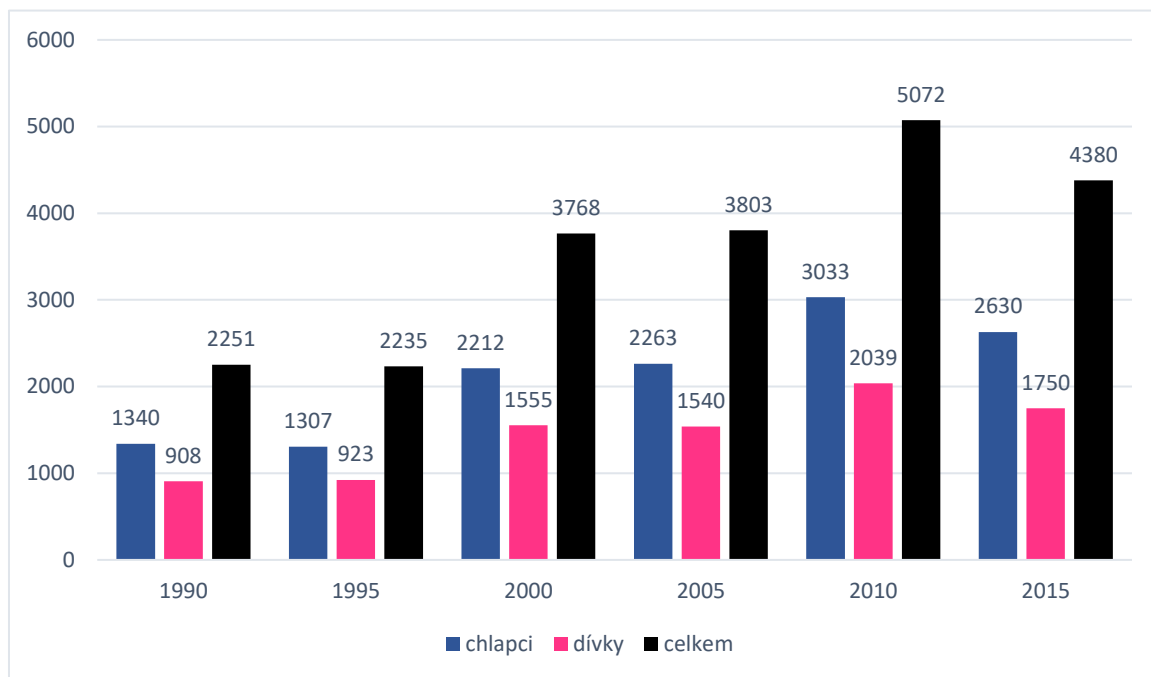
- **Tělesné postižení**
- **Nemoc**
- **Zdravotní oslabení**

Příčemž tělesné postižení v tomto kontextu chápeme jako „*trvalé nárpadnosti v pohybových schopnostech se stálým nebo značným vlivem na kognitivní, emocionální a sociální výkony*“ (Gruber, Lendl in Vítková 2006, str. 39). Nemocí Ludvíková, Kozáková a kol. (2012) rozumí narušení rovnováhy organismu s prostředím, kdy dochází k anatomickým a funkčním změnám v organismu. Renotiérová (2002) pak nevnímá nemoc jen jako biologickou odchylku, ale jako typ sociálního znevýhodnění. A zdravotní oslabení je definováno jako snížená odolnost vůči chorobám a sklon k jejich opakování. Stav zdravotně oslabeného člověka je ovlivňován jeho prostředím či špatnou životosprávou. Za zdravotně oslabené jsou považovány také osoby ve stavu rekonvalescence (Ludvíková, Kozáková a kol., 2012).

Podle doby vzniku dělíme pohybové vady na:

- **Vrozené a dědičné**
- **Získané**

V České republice má téměř každé 25. dítě vrozenou vadu. Může se jednat jak o vady vážnějšího charakteru, tak i o takové vady, které na život jedince nemají podstatný vliv. Počty narozených dětí s vrozenou vadou u nás v posledních letech stoupají. Není to ani tak způsobené vzrůstem počtu vad, ale spíše se jedná o fakt, že lékaři začínají monitorovat další a další vady. Česká republika se řadí mezi země, kde je výskyt vrozených postižení vyšší než v jiných zemích. Na vzniku vad se podílí mimo jiné pohlaví dítěte a věk matky. S vrozenou vadou se častěji rodí chlapci a rizikový věk matek se pohybuje okolo 19 let a poté nad 40 let (Fialová, Opatřilová, Procházková, 2012)

Graf 1: Vývoj počtu živě narozených dětí s vrozenou vadou zjištěnou do 1 roku života v ČR (dle statistických údajů uváděných ÚZIS, online, cit. 2022-01-10)

Fialová, Opatřilová a Procházková (2012) zmiňují, že mezi nejčastější vrozené vady patří vady srdeční. Slowík (2016) pak mezi vrozené vady řadí například tyto:

- Vrozené vady lebky
- Rozštěpy lebky, rtů, čelisti, patra, páteře
- Nevyvinutí končetin nebo jejich částí
- Mozková obrna

Získaná tělesná postižení jsou taková, která vznikají v průběhu celého života. Nejvyšší počet získaných vad dle Fialové, Opatřilové a Procházkové (2012) tvoří:

- Poúrazové stavy míšní léze
- Amputace
- Úrazy hlavy
- Získané ortopedické vady dolních končetin
- Získané srdeční vady
- Jiné poúrazové stavy

Slowík (2016) dále dělí pohybové vady podle etiologie na:

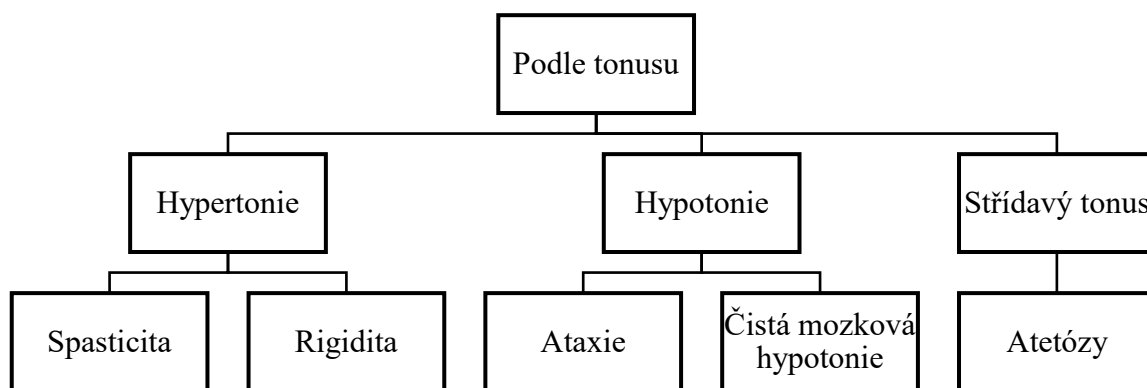
- **Tělesné odchylky a oslabení** – vady páteře, luxace kloubů apod.
- **Tělesné vývojové vady** – vady lebky, rozštěpy, vady končetin apod.
- **Úrazy** – tělesná poškození s různou závažností s dočasnými či trvalými následky, např. amputace končetin, paraplegie v důsledku poranění páteře s přerušením páteřní míchy apod.
- **Následky nemocí** – encefalitida, žloutenka, TBC, lymfská borelióza nádorová onemocnění apod.
- **Mozková obrna**
- **Dlouhodobá (chronická) onemocnění a zdravotní oslabení** – alergie, astma, ekzematická onemocnění, oslabení imunity, onkologická onemocnění, epilepsie apod.

Podle místa postižení pak dělí Fialová, Opatřilová a Procházková (2012) vady na:

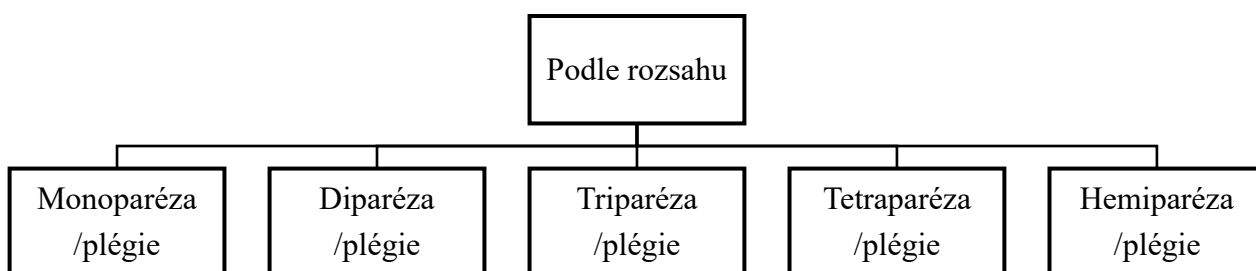
- **Obrny**
- **Deformace**
- **Malformace**
- **Amputace**

Obrny zasahují centrální nebo periferní nervovou soustavu. Centrální část nervové soustavy představuje mozek a mícha, část periferní obvodové nervstvo. Jednotlivé obrny se od sebe liší rozsahem a stupněm závažnosti a dělí se na **parézy** (částečné ochrnutí) a **plégie** (úplné ochrnutí). Poškození mozku, které má za důsledek mozkové pohybové postižení (centrální obrny), může vzniknout před narozením, během narození i po narození přibližně do 4 let věku dítěte. Existují také postižení získaná nemocí či v důsledku úrazu, která nastupují v průběhu celého života člověka. Postižena může být: centrální nervová soustava, tonus (svalové napětí) či koordinace svalů (Vítková, 2006).

Centrální obrny následně dělí Fialová, Opatřilová a Procházková (2012) podle tonusu a rozsahu:

Obrázek 1: Dělení podle tonusu

Obrázek 2: Dělení podle rozsahu

Deformace popisuje Vítková (2006, str. 58) jako „velkou skupinu vrozených nebo získaných vad, které se vyznačují nesprávným tvarem některé části těla“. Fialová, Opatřilová a Procházková (2012) pak rozlišují vývojové deformace (např. lebky, hrudníku, kloubů končetin apod.) a získané deformace vznikající po úrazech (např. traumatické deformace jako je špatně zhojená zlomenina) a po zánětlivých onemocněních (deformace kostí a kloubů).

Malformace charakterizují Fialová, Opatřilová a Procházková (2012) jako vrozenou vývojovou vadu, která je typická znetvořením. Je nutné odlišovat malformace od deformací. K malformacím řadíme:

- Rozštěp rtu
- Fallotonovu tetralogii (kombinovaná srdeční vada)
- Genezi (vrozené nevyvinutí části těla)
- Aplazii (nevyvinutí, absenci orgánu)

Amputace je definována jako „nevratné oddělení orgánu, končetiny nebo její části od těla“ (Fialová, Opatřilová, Procházková, 2012, str. 42). K amputacím může docházet

z traumatických příčin nebo následkem chirurgického zásahu. Mohou řešit například nádorové, cévní, metabolické nebo zánětlivé onemocnění. Některé formy amputací je možné kompenzovat protézami (Fialová, Opatřilová, Procházková, 2012). Milichovský (2010) zmiňuje, že nejtěžší úrazy, které jsou příčinou amputací, vznikají při dopravních nehodách, při zasažení elektrickým proudem, výbuchem rozbušek apod. Čím mladší je člověk v době úrazu, tím lépe se se situací vyrovnává.

1.3 Sociálně-psychologické aspekty tělesného postižení

Výchova a vzdělávání jedince s tělesným postižením vyžaduje **komplexní multidisciplinární podporu**. Do popředí vstupují společenské danosti, působení rehabilitačních opatření, interakce rodič – dítě, školní socializace jako ovlivňující faktory. Široce rozšířená domněnka působící zvláště destruktivně na proces podpory je ta, že lidé s postižením jsou deficitní a nejsou kompetentní pro svůj vlastní vývoj. Jedinci tak ztrácejí pocit vlastních potřeb, vlastní kompetence, ztrácí já-identitu (Vítková, 2006).

Základní životní potřeby osob s tělesným postižením jsou stejné jako potřeby jedinců intaktních. Od časného dětství tedy potřebují přísun kvalitních podnětů z okolí a také vhodné citové podněty, potřebují pocit bezpečí a životní jistoty, řád a systém. V dospívání a dospělosti pak stejně jako intaktní jedinci pocítují potřeby orientované na sexualitu a sexuální život (Milichovský, 2010). Míra naplnění jejich potřeb je však ovlivněna přítomností tělesného postižení. Novosad (2011) uvádí, že člověk s tělesným postižením žije v neustálé konfrontaci probíhající ve třech základních rovinách, a to:

- Konfrontace mezi možnostmi danými omezeními, nerozvinutými, poškozenými nebo chybějícími funkcemi vlastního těla a ambicemi jedince přiměřenými jeho nadání, intelektu, vzdělání, věku a sociokulturnímu statusu.
- Neustálá reflexe sebe samého v postojích a společnosti a srovnávání sebe samého s jinými jedinci s obdobným postižením.
- Konfrontace mezi tím, čeho by s ohledem na panující hmotné a výkonové atributy současné společnosti měl dosáhnout, a tím, čeho dosáhnout opravdu může.

Novosad (2011) dále uvádí, že psychika jedince s tělesným postižením je ovlivněna zkušenostmi a dalšími pozitivními i negativními okolnostmi a to, zda se s nimi vyrovná či

dokonce je zužitkuje ve svůj vlastní prospěch, nebo určité situace nezvládne a bude v jejich důsledku frustrován a deprivován, „záleží na jeho osobnostní výbavě, kompetencích pro zacházení s vlastním životem, kvalitě i zaměření poskytované podpory, včetně podpory rodinné, speciálněpedagogické a zdravotně-sociální“ (Novosad, 2011, str. 106).

Slowík (2016) uvádí, že v osobnostní charakteristice jedinců s tělesným postižením se někdy můžeme setkat s tendencemi k přecitlivělosti, třeba i vůči nezáměrným narážkám na jejich postižení a se sklony k egoistickému jednání až zneužívání okolí ve svůj prospěch. Nežřídka se ale setkáváme u osob s tělesným postižením s neobvyklou vitalitou a odhodláním zvládat věci samostatně více, než by se v dané situaci od jedince očekávalo. Díky tomu najdeme i v řadách osob s těžkým tělesným znevýhodněním významné umělecké nebo sportovní osobnosti. Rizikovou reakcí na vlastní postižení může být tzv. hyperkompenzace, kterou vysvětluje Slowík (2016, str. 106) jako situaci, kdy „handicapovaný jedinec ve snaze překonat vlastní omezení sklouzává až k tendenci přeceňovat vlastní síly, a může se tak vlastním přičiněním dostávat do velmi nebezpečných situací (případně tím zhoršovat svůj zdravotní stav)“.

Vrozené versus získané tělesné postižení a jeho přijetí

Každý člověk má určité své představy o tom, jak by mělo jeho tělo vypadat a fungovat. V situaci, kdy se tyto představy nepodaří naplnit z důvodu vrozeného funkčního či orgánového postižení, úrazu, operace nebo vážné nemoci, jsou lidé vnímaví vůči své abnormalitě či funkční nedostatečnosti. Může tak vznikat vědomý i podvědomý ambivalentní až odmítavý postoj k sobě samému a ke svému nedokonalému tělu. V této souvislosti se vedou často diskuse o tom, která životní situace je horší, náročnější – zda narození dítěte s vrozeným postižením a jeho následný život, nebo náhlá změna zdravotního stavu a život s postižením získaným. Takové diskuse se pokoušejí porovnávat objektivně neporovnatelné (Novosad, 2011).

Milichovský (2010) tvrdí, že děti s tělesným **postižením vrozeným** se dle výzkumů a zkušeností odborníků se svým znevýhodněním vyrovnávají lépe. Se svým postižením se vyrovnávají od nejútlejšího věku dlouhodobě a přirozeně si na něj zvykají. Těmto jedincům se zdá být přirozené to, jak věci dělají dle svých možností, protože jiný způsob nikdy nezažily. Novosad (2011, str. 113) ale upozorňuje že „rozhodně nemůžeme usuzovat, že člověk s trvalým vrozeným nebo časně získaným postižením je v příznivějším postavení“. Jeho vývoj byl od začátku poznamenán tělesným postižením a úsilím o překonávání jeho důsledků. Díky tomu při

určitých osobnostních charakteristikách a další podpoře získává potřebné zkušenosti, ví, co může od života očekávat, vytváří si relevantní sebenáhled, usiluje o dosažení cílů přiměřených okolnostem a ví, jakých prostředků může využít. To však neznamená, že se každému jedinci dostane adekvátní podpory v potřebné míře a nedochází ke zklamání a krizím. Přesto můžeme říci, že jedinci s vrozeným, popř. brzy získaným postižením mívají k dispozici časový prostor a škálu podpůrných opatření k tomu, aby u nich proběhla úspěšná adaptace na svoji reálnou situaci a aby si našli vlastní cestu k seberealizaci (Novosad, 2011).

Získané postižení přináší vždy zásadní změnu životní situace. Náhlá změna zdravotního stavu znamená pro jedince silný šok už sama o sobě, tento šok je pak ještě zesilován zoufalými a úzkostnými reakcemi nejbližšího okolí, pocitem bezmoci a silným pohybovým omezením (Milichovský, 2010). Lidé s náhle získaným tělesným postižením nemají příležitost (nikoli výhodu) postupné adaptace. Postižení pro ně znamená zásah do života a omezení aktivit a příležitostí. To se negativně projevuje v sociální, osobní, rodinné a profesní stránce života. Vždy hraje roli osobnost člověka s postižením, jeho zázemí, závažnost jeho situace, perspektivy a schopnost adaptace. Co pro jednoho znamená nepřekonatelnou komplikaci, pro jiného může být jen dílčí problém, který lze určitým způsobem překonat (Novosad, 2011).

2. Sociální inkluze osob s tělesným postižením

Počet zdravotně postižených jedinců v populaci má spíše rostoucí charakter. V důsledku devastace životního prostředí a ničujícího životního stylu vznikají nové formy civilizačních chorob. Svůj podíl na tom má také stárnutí populace způsobené poklesem porodnosti a prodloužením průměrné délky života v důsledku pokroku medicíny. Přesto se nedá říci, že by společnost byla na inkluzi osob se zdravotním znevýhodněním dokonale připravena. Izolovanost osob se zdravotním handicapem je jevem zasahujícím do všech oblastí života a znamená popření práv jedinců s postižením účastnit se na společenském dění (Novosad, 2000).

2.1 Modely přístupů k lidem s postižením

Pohled na člověka s postižením se v průběhu času výrazně mění. V následující části si představíme některé základní modely přístupů k lidem s postižením, které byly formulovány nebo se stále formulují na poli humanitních věd.

Zilcher a Svoboda (2019) zmiňují jako základní modely přístupu v intervenci pro osoby s postižením tyto:

- Medicínský
- Funkční
- Sociální
- Integrované

Medicínský model je jedním z nejstarších přístupů k lidem s postižením. Lidé s postižením jsou vnímáni jako pacienti, kteří potřebují lékařskou péči a je na ně pohlíženo jako na nemocné. Handicap je považován za tragédii. Lékař stanovuje diagnózu a určuje léčbu, cílem léčby je vyléčený pacient. Pokud léčba vede k uzdravení jedince, stává se opět „normálním“, pokud však stav jedince s postižením není vyléčitelný, stává se často nechtěným (Zilcher, Svoboda, 2019). Medicínský model klade důraz na zdravotní postižení jako takové a opomíjí začlenění těchto osob do společnosti. Nepřisuzuje význam bariérám okolního světa a není tedy v rámci tohoto modelu vyvíjena snaha o jejich eliminaci, což vede k segregaci a izolaci osob se zdravotním znevýhodněním (Opatřilová, 2013).

Cílem **funkčního modelu** je „podpora a nabídka služeb těm jedincům, kteří je potřebují, aby mohli samostatně fungovat a vykonávat aktivity běžného života“ (Pančocha, 2013, cit. podle

Zilcher, Svoboda, 2019, str. 38). Stejně jako medicínský model vychází zejména z postižení člověka jako takového. Na rozdíl od medicínského modelu má ale funkční model lepší uplatnění na poli speciální pedagogiky či sociální práce. Důraz je kladen na terapii a zlepšení funkčních kapacit jedince. Ve funkčním modelu není důležitý typ postižení, ale úroveň funkční výkonnosti jedince (Zilcher, Svoboda, 2019).

Sociální model vznikl v reakci na kritiku medicínského modelu v druhé polovině 20. století. Podle sociálního modelu není znevýhodnění primárně způsobeno indispozicemi, poruchami či fyzickým postižením jedince, ale daný handicap vychází ze společnosti. Sociální model vychází z toho, že osoba s postižením může žít plnohodnotný život za předpokladu, že primární změny nebudou očekávány od jedince, ale od prostředí a společnosti jako takových (Zilcher, Svoboda, 2019). Opatřilová (2013) však upozorňuje na dosud obtížnou uchopitelnost sociálního modelu v praxi.

Integrované modely vychází z modelu medicínského, funkčního a sociálního. Výše zmíněné modely nahlízejí na člověka s postižením vždy z jednoho úhlu pohledu. Medicínský model vnímá jedince s postižením jako bytost, která se má léčit, funkční model jako na jedince, který má určitým způsobem omezené schopnosti, sociální model jako člověka, jehož handicap je způsoben společností. Současné paradigma se nesnaží na člověka s postižením nahlížet pouze jednou optikou, ale vnímá člověka s postižením v kontextu jeho biologických a psychologických dispozic a také v kontextu sociálně kulturního (Zilcher, Svoboda, 2019).

2.2 Tělesné postižení a rodina

Zdravotní postižení jedince je pro všechny členy rodiny zátěžovou situací. Rozpor mezi očekáváním a skutečností vede k prožitku stresu, frustrace a vyvolává různé obranné reakce. V případě jedince s vrozeným či v dětství získaným tělesným postižením prožívají rodiče komplexní zátěž zahrnující emoční trauma vycházející z faktu, že jejich dítě trpí, zvýšenou náročnost péče o jejich dítě, která je vyčerpávající, i omezení pozitivní stimulace. Způsob, jak na tuto zátěž zareagují rodiče, spoluurčuje, jak bude tato situace stresující pro dítě. Rodiče a dospělé osoby reagují na zdravotní znevýhodnění více emočně, protože postihuje bezbranného a nevinného jedince, jehož život sotva začal a již je vystaven utrpení. Rodina za těchto okolností reaguje kombinací různých citových prožitků jako je úzkost, strach, hněv, smutek, deprese (Vágnerová, 2012)

Slowík (2016) popisuje jednotlivé fáze charakteristické pro proces zvládání (tzv. coping proces) následovně:

1) Fáze šoku a popření

Rodina odmítá uvěřit stanovené diagnóze a jejím důsledkům, čekají na „zázrak“, hroubí se naděje a očekávání. Již v této fázi by ideálně měla být zajištěna raná péče, je důležité mimořádně citlivé jednání. V případě vrozené vady dítěte je dnes díky prenatální diagnostice možné v některých případech rozhodovat o narození či nenarození tohoto dítěte, což je ovšem velmi morálně problematická a citlivá otázka (Slowík, 2016).

2) Fáze akceptace a vyrovnávání se s problémem

Rodina se učí postupně přijímat nastalou situaci a vyrovnává se se skutečností, že diagnóza je nezvratná. Často se v této situaci hledají viníci a dochází k obviňování v rámci rodiny. Toto období představuje zvýšené riziko pro rozpad rodiny. Důležité je proto vyhledání pomoci a podpory, kterou mohou zajišťovat blízké osoby i odborníci (Slowík, 2016).

3) Fáze smíření a realismu

„Uvědomění si skutečnosti vede k jejímu přijetí, k realistickému náhledu na životní situaci rodiny a především na osobnost dítěte, jeho možnosti a předpoklady z hlediska realistické prognózy dalšího vývoje“ (Slowík, 2016, str. 34). Jestli a jak rodina situaci ustojí záleží na osobnostní stabilitě jednotlivých členů, obecně však platí, že pokud se rodina dostala úspěšně až do této fáze, její soudržnost bývá touto situací významně posílena (Slowík, 2016).

Ovlivnění zátěží, kterou zdravotní znevýhodnění dítěte přináší, mohou rodiče často změnit postoj, který k dítěti zaujímají. Jejich postoj se snadněji může stát extrémním ať už ve smyslu hyperprotektivního postoje či ve smyslu ztráty zájmu o dítě s postižením nebo jeho odmítání (Vágnerová, 2012).

Hyperprotektivní postoj a nadměrná tolerance může být u rodiče reakcí na vlastní pocity nespokojenosti, případně si tím rodič kompenzuje vlastní pocity viny. Impulzem k nadměrné péči o dítě bývá potřeba rodiče vynahradit dítěti, o co přichází z důvodu svého znevýhodnění. Tento postoj bývá projevem potřeby rodiče chránit své dítě. Tento postoj nemusí být pro dítě přínosný, protože dítěti může bránit v rozvoji. V dospívání mohou děti reagovat na hyperprotektivní postoj rodiče vzpourou a negativistickým chováním (Vágnerová, 2012).

Méně často se setkáváme s postojem, kdy je dítě rodiči **odmítané a zanedbávané**. Rodič dítě vnímá jako neuspokojivé, péče o něj je nadměrně vyčerpávající a vykonané úsilí nemá žádoucí

efekt. Tento postoj vůči dítěti bývá vyjádřen skrytě, protože otevřené odmítnutí je společensky nepřijatelné (Vágnerová, 2012).

Jedním z nejdůležitějších vztahů, který předchází vztah mezi vrstevníky a dospělými je vztah sourozenecký. Představuje jednu z nejsilnějších vazeb a lidských interakcí, protože sourozenci fungují jako náhradní rodiče, neformální učitelé a přátelé (De Caroli, Sagone, 2013). Role sourozence dítěte s postižením je náročná a představuje určitou zátěž. Intaktní sourozenec si uvědomuje, že jeho sourozenec je více privilegován a jeho projevy tolerovány i v situacích, kdy s jeho znevýhodněním nesouvisejí. Rozdílný přístup a nároky na sourozence může intaktní dítě vnímat jako matoucí a může se tím cítit znevýhodněno. Ve vztahu k sourozenci si intaktní dítě musí vypracovat strategie, které mu pomohou zvládat jejich vztah adekvátním způsobem. Většinou přijímá sourozenec dominantně-ochranitelskou roli. Dítě přijímá názor, že k sourozenci s postižením nelze přistupovat jako k jiným intaktním dětem. Negativním důsledkem tohoto postoje je, že dítě s postižením potřebuje neustálou pomoc a podporu a není považováno za zcela rovnocenného. Vytvoření zdravé vztahové symetrie je v takových případech náročné (Vágnerová, 2012).

2.3 Partnerství a sexualita osob s tělesným postižením

Pro člověka s postižením má získání partnera ještě větší význam než pro jedince intaktního. Mimo uspokojení intimních potřeb je významná jeho sociální hodnota. Získání partnera je vnímáno jako důkaz normality. Sociální deprivace u lidí se zdravotním znevýhodněním může vést k tendenci fixovat se na kteroukoliv osobu, která je na blízku (asistent, zdravotnický personál). Tento druh vazby je však pro intaktního partnera často danému vztahu nevyhovující, takže jej zpravidla odmítne. Potřeba citové vazby, partnerství a přátelství pak nebývá dostatečně uspokojována (Vágnerová, 2012). „*V důsledku toho může po určité době vyústit v potřebu získat jakýkoliv vztah, bez výběru, kde je partner definován spíše dosažitelností než svými vlastnostmi*“ (Vágnerová, 2012, str. 186). Je proto běžné, že si lidé s tělesným znevýhodněním kvůli omezeným sociálním kontaktům hledají partnera se stejným či obdobným znevýhodněním, s nímž si připadají rovnocenní (Hanková, Vávrová, 2016).

Sexualita je pokládána za základní lidskou potřebu. Je nedílnou součástí každé osobnosti, tedy i jedinců se zdravotním znevýhodněním. V současné době je sexualita osob se zdravotním znevýhodněním stále ještě tématem poměrně tabuizovaným a osoby s handicapem jsou mylně

považovány za osoby asexuální. Neuspokojování jedné ze základních lidských potřeb pak vede k deprivaci, která komplikuje proces socializace jedinců se zdravotním znevýhodněním (Hampel, 2013). Hanková a Vávrová (2016) akcentují, že duševní stránka sexuálních projevů zdaleka nezahrnuje pouze fyzický sex, nýbrž také uspokojování potřeby intimního kontaktu, prožitek silného citu, sounáležitosti a opory a potřebu pokračování rodu. Sexualita tak skýtá rozměr nejen biologický, ale i psychický a kulturní.

Lidé s tělesným postižením narážejí na mnohé bariéry, které omezují jejich možnosti poznání a pochopení vlastního těla a sexuality. Omezení hybnosti limituje jejich možnosti ke zkoumání vlastního těla a jeho reakcí na různé podněty. Tyto bariéry jsou pak prohlubovány v důsledku nedostatku informací a neschopnosti komunikovat o tomto tématu (Kaufman, Silverberg, Odette, 2007). V této návaznosti upozorňuje Novosad (2000) na potřebu sexuální osvěty, která by měla probíhat v následujících vzájemně se prolínajících rovinách:

- 1) **Obecně preventivní** – zahrnuje anatomii a sexuální fyziologii, výchovu k rodičovství, sociální a komunikativní dovednosti a základy sebeobrany proti sexuálnímu obtěžování a zneužívání.
- 2) **Individuálně preventivní** – zahrnuje poučení o sexuálním chování (projevy a metody), poučení o koitálních i nekoitálních sexuálních technikách, znalost antikoncepce, partnerské dovednosti apod.
- 3) **Intervenční poradenství** – soustředí se na řešení akutních problémů jedince či partnerské dvojice.

2.4 Zaměstnanost osob s tělesným postižením

Řešení otázky volby povolání a pracovního uplatnění osob se zdravotním znevýhodněním se prolíná celým edukativním procesem takových jedinců. Profesní orientace žáka s tělesným postižením je náročnou záležitostí, na které se podílí žák samotný, jeho rodiče, ale také školy a příslušné společenské instituce (Vítková, 2006). Fialová, Opatřilová a Procházková (2012, str. 195) upozorňují, že „při volbě povolání u jedinců se zdravotním postižením či určitým onemocněním je nutné dbát nejen na jejich přání, ale i na zdravotní stav“. To se týká nejen stavu aktuálního, ale je potřeba přihlídnout také k možným změnám do budoucna souvisejícím s daným postižením či onemocněním (Fialová, Opatřilová, Procházková, 2012).

Mezi faktory ovlivňující výběr profese patří mimo jiné zdravotní stav a psychická vyrovnanost jedince, fyzická náročnost profese, míra samostatnosti, soběstačnosti, seberealizace a následná možnost uplatnění na trhu práce. Důležitými aspekty v souvislosti s volbou budoucí profese jsou pak stupeň a lokalizace postižení, výskyt dalších zdravotních problémů, zda se jedná o progresivní postižení, míra mobility, samostatnosti a úroveň komunikace (Fialová, Opatřilová, Procházková, 2012).

Práce jako taková pro člověka se zdravotním znevýhodněním není jenom přirozenou potřebou, nýbrž výrazně zvyšuje sociální sebevědomí, pocit lidské plnohodnotnosti a pomáhá také zajišťovat samostatnost a nezávislost (Slowík, 2016). Umožňuje jedinci získat nový společenský status. Z člověka závislého na sociálních dávkách se stává člověk výdělečně činný. S nezávislostí a svobodou je pak spojena také odpovědnost, mimo jiné i odpovědnost za vlastní finance, a tedy určitá finanční gramotnost (Fialová, Opatřilová, Procházková, 2012).

Mluvíme-li o jedincích s nepřilíš závažným postižením, ideální možností je pro ně samozřejmě získání zaměstnání na otevřeném trhu práce. Legislativně stanovené povinné kvóty pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením stanovují předepsaný počet zaměstnanců se zdravotním postižením vzhledem k celkovému počtu zaměstnanců v organizaci. Přesto zaměstnavatelé z různých obav či kvůli předsudkům raději odvádí určitou finanční pokutu státu, než aby vytvářeli pracovní příležitosti pro osoby se znevýhodněním. Zmíněné kvóty tak nemotivují zaměstnavatele natolik, aby to výrazněji pomáhalo řešit situaci jedinců se znevýhodněním na trhu práce (Slowík, 2016).

Jedním z alternativních přístupů k zaměstnávání a pracovnímu uplatnění osob se zdravotním znevýhodněním je **chráněné zaměstnávání**.

Chráněné dílny, které v minulosti byly nástrojem chráněného zaměstnávání a fenoménem mezi možnostmi pracovní seberealizace osob s postižením, již v současné době z pohledu legislativy neexistují. Práce v chráněných dílnách se vyznačovala svou nekonkurenceschopností, izolací jedince v prostředí kolektivu kolegů s podobným znevýhodněním a odměna, kterou jedinci za tuto práci získali, byla spíše symbolická. V současné době je tedy chráněné zaměstnávání realizováno prostřednictvím vytváření jednotlivých pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením (Slowík, 2016).

„Pracovním místem zřízeným pro osobu se zdravotním postižením se rozumí pracovní místo, které zaměstnavatel zřídil pro osobu se zdravotním postižením na základě písemné dohody uzavřené s Úřadem práce. Na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením

poskytuje Úřad práce zaměstnavateli příspěvek. Pracovní místo zřízené pro osobu se zdravotním postižením musí být takovou osobou obsazeno po dobu 3 let“ (Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, § 75).

Faktorů, které mají vliv na nezaměstnanost osob se zdravotním znevýhodněním, existuje mnoho. Kromě faktorů, které vyplývají ekonomické situace, můžeme důvody vysoké nezaměstnanosti osob se zdravotním znevýhodněním spatřovat jak na straně zaměstnavatelů, tak na straně samotných osob se zdravotním znevýhodněním. Důležitou roli v této problematice zaujímají podmínky vytvářené státem a postoje celé společnosti k lidem se zdravotním znevýhodněním (Procházková, 2014).

Nedostatky ze strany zaměstnavatelů můžeme spatřovat zejména v nedostatku zkušeností s osobami se zdravotním znevýhodněním, nedostatečné informovanosti, neochotě a mylných představách o jedincích se zdravotním znevýhodněním. U osob se zdravotním znevýhodněním pak představuje jednu z hlavních příčin obtíží při hledání zaměstnání především nedostatečné vzdělání. Dále se můžeme setkat s nereálnými představami o budoucím zaměstnání, nedostatečnou informovaností o trhu práce, nedostatečnými sociálními a komunikačními kompetencemi, nedostatečnými pracovními návyky, ale také s nedostatkem motivace (Procházková, 2014).

2.5 Sociální péče a služby

Sociální péče je projevem sociální politiky a u nás je uskutečňována prostřednictvím sociální podpory a sociálních služeb. **Sociální podpora** představuje systém finančních příspěvků a dávek, zatímco **sociální služby** představují konkrétní možnosti pomoci při řešení různých obtížných situací v životě člověka se znevýhodněním. Ideálně tak klient pomocí příspěvků sociální podpory může financovat potřebné sociální služby a řídit vlastní využití sociální péče dle svých aktuálních potřeb (Slowík, 2016).

Sociální poradenství	
<ul style="list-style-type: none"> • základní • odborné 	
Služby sociální péče	Služby sociální prevence
<ul style="list-style-type: none"> • osobní asistence • pečovatelská služba • tísňová péče • průvodcovské a předčitatelské služby • podpora samostatného bydlení • odlehčovací služby • centra denních služeb • denní stacionáře • týdenní stacionáře • domovy pro osoby se zdravotním postižením • domovy pro seniory • domovy se zvláštním režimem • chráněné bydlení 	<ul style="list-style-type: none"> • raná péče • telefonická krizová pomoc • tlumočnické služby • azylové domy • domy na půl cesty • kontaktní centra • krizová pomoc • nízkoprahová denní centra • nízkoprahová zařízení pro děti a mládež • noclehárny • služby následné péče • sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi • sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením • sociálně terapeutické dílny • terapeutické komunity • terénní programy • sociální rehabilitace

Tabulka 1: Přehled sociálních služeb podle současné typologie (Slowik, 2016, str. 44)

Cílem sociálních služeb je mimo jiné podpora rozvoje či alespoň zachování soběstačnosti jedince, návrat do vlastního domácího prostředí, obnovení či zachování původního životního stylu, rozvoj schopností, umožnění samostatného vedení života, snížení sociálních a zdravotních rizik (Čížková, 2007).

2.6 Organizace a sdružení pro osoby s tělesným postižením

Hnutí svépomocných skupin a občanské aktivity lidí s postižením, jejich rodin a přátel představuje nezastupitelné místo v oblasti sociální péče. Existenci a činnost spolků, ústavů, obecně prospěšných společností nebo nadací a nadačních fondů, ale i humanitárních organizací, které pracují ve prospěch jedinců se zdravotním znevýhodněním můžeme hodnotit veskrze pozitivně, přesto s sebou přinášejí i určitá rizika jako je například skupinová izolace osob s podobným znevýhodněním (Slowík, 2016).

„Činnost nestátních neziskových organizací je o to cennější, že z velké části představuje dobrovolnou aktivitu jejich členů, realizovanou mnohdy dokonce bez nároku na jakoukoliv odměnu, přesto zpravidla s velkým nasazením a ve vysoké kvalitě“ (Slowík, 2016, str 44).

V roce 2000 vznikla **Národní rada osob se zdravotním postižením ČR (NRZP ČR)** zastřešující jednotlivá občanská sdružení osob se zdravotním znevýhodněním. Základním cílem této organizace je obhajoba, prosazování a naplňování práv, zájmů a potřeb osob se zdravotním postižením, a to bez ohledu na druh a rozsah zdravotního postižení. Činnost NRZP ČR je tedy zaměřena zejména na spolupráci se státní správou a samosprávou na všech úrovních a organizacemi a institucemi působícími v této oblasti, a to jak na celostátní, tak i na regionální úrovni (Michalík, 2007).

3. Kapela The Tap Tap

Jedním z unikátů na české hudební scéně je kapela The Tap Tap. Za léta své existence si prosadila místo v českém šoubyznysu a oslovila řadu příznivců v nejen v České republice, ale také v zahraničí.

3.1 Charakteristika kapely The Tap Tap

The Tap Tap je česká hudební skupina. Členy této hudební skupiny jsou zejména studenti a absolventi Jedličkova ústavu. Je tedy skutečností, že většina členů této kapely jsou osoby se zdravotním znevýhodněním. Diagnóz, se kterými se u členů skupiny The Tap Tap setkáváme, je mnoho. V kapele The Tap Tap působí mimo jiné jedinci s mozkovou obrnou, myopatií, syndromem mnohočetných kloubních fraktur, tikovou poruchou, poruchou autistického spektra, chondrodysplázií, ale také osoby se znevýhodněním způsobeným předčasným nebo komplikovaným porodem, nádorem na mozku či křehkostí kostí. Unikátní diagnózou, se kterou se u jednoho z členů kapely The Tap Tap můžeme setkat, je nemoc s názvem fibrodysplasia ossificans progressiva lidově zvaná „nemoc zkamenělých lidí“. Tato nemoc postihuje v průměru pouze jednoho člověka ze dvou milionů (Fialová, 2016).

„Soucit a lítost nikdy nikoho nikam neposunuly. Vás neposunou, když se budete litovat, a neposunou ani toho, koho budete litovat. A to je vlastně to, co jsem chtěl nabídnout i studentům s hendikepem v pražském Jedličkově ústavu, a to je to na čem stojí kapela The Tap Tap“ (Postižení muzikou, 2020, 12:35-12:55). Takto o kapele mluví její kapelník, dirigent a manažer Šimon Ornest.

Fialová (2016) dále popisuje, že The Tap Tap už dávno není pouze hudební skupinou, jsou uskupením, které pořádá festivaly, promlouvá do veřejného života, lobbuje za práva lidí s postižením a aktivně usiluje o rozšíření možností vzdělávání pro lidi s hendikepem.

3.2 Historie kapely The Tap Tap

V roce 1997 nastoupil tehdy třiatřicetiletý Šimon Ornest jako vychovatel do Domova mládeže při Jedličkově ústavu. Jelikož byl hudebně založený a vymýšlel způsob, jakým by zaktivoval

mladé lidi, se kterými pracoval, rozhodl se založit hudební zájmový kroužek, který nakonec vznikl v září roku 1998 (Fialová, 2016).

V začátcích se hudebníci museli spokojit s jednoduchými nástroji jako jsou bubínky, chrastítka, tamburíny, triangel, ozvučená dřívka, a to zejména z finančních důvodů. Vybavení hudebního kroužku se pořizovalo postupně stejně tak, jako se přidávali noví členové a rozdělovaly se jednotlivé role. Nejdříve bylo mezi muzikanty několik dalších vychovatelů, kteří zajišťovali zejména hru na piano a zpěv. První veřejná akce tohoto uskupení proběhla 10.6.2000 na Letní scéně na Vyšehradě. Akce, kde vystupovaly i další kapely personálně spjaté s Jedličkovým ústavem, měla velký úspěch a na stejném místě se konala ještě následujících 5 let pod názvem „Vysoko, výše, Vyšehrad“ (Fialová, 2016).

Po úspěšném vystoupení se skupina rozhodla, že si potřebuje vymyslet nějaké jméno. Tehdejší vychovatel Ladislav Švec tedy přišel s názvem The Tap Tap, které se uchytilo a kapela jej používá dodnes. Jméno bylo inspirováno jednak tím, že budově, kde kapela zkouší, se říká Tap – technicko-administrativní práce, a jednak tím, že slovo Tap má v angličtině několik významů, jako ťukat, klepat, podupávat si, ale také třeba čepovat, které dle autora názvu ke kapele ladí (Fialová, 2016).

Kapela musela léta bojovat o uznání toho, co dělá. Postupem času si prosadila své postavení a získala uznání a respekt nejen na půdě Jedličkova ústavu, ale i u široké veřejnosti. Velký úspěch kapela zaznamenala poté, co oslovila několik profesionálních muzikantů s nabídkou spolupráce. Tato iniciativa se posléze ukázala jako klíčová pro zviditelnění kapely The Tap Tap. Na pódiu tak kapela hostila profesionální muzikanty jako jsou Robert Nebřenský, Tomáš Průša, David Koller, Dan Bárta, Matěj Ruppert, Ondřej Hejma, Ivan Mládek, Tomáš Hanák, Vojtěch Dyk, Ondřej Ládek známý pod pseudonymem Xindl X a další (Fialová, 2016).

Kapela The Tap Tap ovšem nesbírá úspěchy pouze po České republice, ale také v zahraničí. Objevili se například v Moskvě, Londýně, Varšavě, ale také v Izraeli (Fialová 2016).

3.3 Současnost kapely The Tap Tap

Povědomí o kapele je v široké veřejnosti stále větší a větší. V současné době kapela účinkuje na soukromých i veřejných koncertech nejen v rámci České republiky, ale i v zahraničí. Kromě koncertů pořádá kapela také již několikátým rokem výstavy v rámci celostátního turné nazvaného „The Tap Tap načerno“. Hlavním účelem těchto výstav je upozornit na význam

černého humoru jako důležité schopnosti komunikovat o vážných věcech s nadhledem (The Tap Tap načerno, 2022).

4. Výzkumné šetření

Následující kapitola, která se věnuje výzkumnému šetření, obsahuje představení cílů a výzkumných otázek, popis metodologie výzkumu, charakteristiku výzkumného vzorku a popis a vyhodnocení získaných dat.

4.1 Cíle a metodologie výzkumu

Bakalářská práce si klade za cíl zjistit a popsat, jaký vliv má působení v hudební skupině The Tap Tap na život člověka s tělesným postižením. V rámci výzkumu byly vybrány 4 zkoumané oblasti: motivace, mezilidské vztahy, sebevědomí a seberealizace, samostatnost. Na základě těchto oblastí byly stanoveny následující výzkumné otázky:

1. Jaká je motivace členů k působení v kapele The Tap Tap?
2. Jaký vliv má působení v kapele The Tap Tap na mezilidské vztahy jejích členů?
3. Jaký vliv má působení v kapele The Tap Tap na sebevědomí a seberealizaci jejích členů?
4. Jaký vliv má působení v kapele The Tap Tap na zajištění nejen finanční samostatnosti a nezávislosti jejích členů?

Pro potřeby sběru a vyhodnocení dat v této bakalářské práci byl zvolen kvalitativní výzkum. Úkolem badatele v kvalitativním výzkumu je vypátrat, jak respondenti rozumějí sociálním situacím a které důvody je vedou k určitému jednání (Švaříček, Šed'ová a kol., 2007).

Pro zpracování kvalitativního výzkumu byla využita metoda polostrukturovaného rozhovoru, kdy tazatel pokládá otázky respondentovi a získává jeho odpovědi, tím shromažďuje data k dané problematice (Hendl, Remr, 2017). Cílem polostrukturovaného rozhovoru je získat detailní a komplexní informace o studovaném jevu (Švaříček, Šed'ová a kol., 2007). Polostrukturovaný rozhovor byl zvolen jako adekvátní metoda sběru dat pro tento výzkum s ohledem na možné obtíže některých respondentů v oblasti čtení, psaní či porozumění psanému textu v souvislosti s jejich zdravotním znevýhodněním.

Rozhovory byly vedeny na základě předem připraveného schématu otázek, kdy otázky jsou otevřené, a tazatel získává odpovědi na všechny otázky dle schématu, avšak pořadí není pevně dané a v každém rozhovoru se může lišit.

První setkání s respondenty proběhlo v jedné z budov spravovaných Jedličkovým ústavem na pražském Vyšehradě, kde pravidelně probíhají zkoušky kapely The Tap Tap. Po kontaktování produkčního kapely jsem byla přizvána na zkoušku, kde jsem představila sebe a své výzkumné záměry. Některé rozhovory proběhly ještě ten den po skončení zkoušky, s ostatními respondenty jsem se domluvila na individuálním setkání dle jejich možností. Celkem souhlasilo s rozhovorem osm respondentů. Před zahájením rozhovorů bylo respondentům sděleno, čeho se rozhovor bude týkat a za jakým účelem je rozhovor prováděn. Všichni respondenti souhlasili s nahráváním rozhovoru. Rozhovory se všemi respondenty byly prováděny individuálně a probíhaly v průběhu října a listopadu roku 2022.

Ze zvukových nahrávek byly rozhovory převedeny do písemné formy a podrobeny obsahové analýze. Obsahová analýza byla dána strukturou původních otázek, kódování textu nebylo zapotřebí, jelikož obsahy odpovědí odpovídaly struktuře otázek.

4.2 Charakteristika výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek byl tvořen osmi členy hudební skupiny The Tap Tap. Dotazováno bylo sedm mužů a jedna žena ve věku 24-42 let. Všichni dotazovaní jsou osoby s tělesným postižením. Délka působení v kapele The Tap Tap se u jednotlivých respondentů liší v rozmezí 8 až 20 let.

Respondent 1: Jiří působí v kapele jako produkční a hlavní zpěvák. Má myopatii, tedy nemoc projevující se ochabováním svalů, včetně svalů dýchacích, a pohybuje se pomocí vozíku. K působení v kapele se dostal skrze Jedličkův ústav, kde při studiu střední školy začal navštěvovat The Tap Tap jako zájmový kroužek. V kapele aktuálně působí 19 let. Mimo působení v kapele je Jiří zaměstnán jako obchodní ředitel v reklamní agentuře.

Respondent 2: Petr 1 působí v kapele jako bubeník a správce sociálních sítí. Se svým postižením se nenarodil, ale musel se s ním učit žít od svých 7 let, kdy mu byla stanovena diagnóza fibrodysplasia ossificans progressiva, velmi unikátní nemoc lidově zvaná jako nemoc zkamenělých kostí, kdy se z kostí samočinně uvolňuje vápník a usazuje se ve svalech, což vede k jejich tuhnutí. V důsledku tohoto onemocnění je Petr po většinu dne upoután k vozíku. V omezené míře se Petr zvládá pohybovat sám bez pomoci vozíku, např. sám se zvedne a

přesedne z vozíku na židli, ze které hraje na bubny apod., vzhledem k progresivní povaze onemocnění se ovšem jeho hybnost postupně zhoršuje. K působení v kapele se dostal prostřednictvím Jedličkova ústavu, kde byl osloven kapelníkem, aby se přidal k hudebnímu kroužku. V kapele aktuálně působí 17 let. Mimo působení v kapele je Petr zaměstnán v online marketingové agentuře.

Respondent 3: Ladislav 1 působí v kapele jako tiskový mluvčí a padový bubeník. Žije s mozkovou obrnou, postižením mozku, které způsobuje zejména poruchy hybnosti. Pohybuje se pomocí vozíku. Ladislav je zakládajícím členem kapely a působí v ní tedy aktuálně 24 let. Mimo působení v kapele má brigádu u reklamní společnosti.

Respondent 4: Petr 2 působí v kapele jako klavírista. Narodil se s jedním zakrnělým okem, na druhé viděl částečně. Ve dvanácti letech onemocněl šedým zákalem a v důsledku nevydařené operace se stal definitivně nevidomým. Kromě zrakového postižení žije také s těžkou lomivostí kostí, která ho upoutala krátce před oslepnutím na vozík. Jako jeden z mála členů The Tap Tap neprošel Petr Jedličkovým ústavem a do kapely se dostal, jak sám říká, úplnou náhodou přes známého, který se zná s kapelníkem. Nejdříve v kapele působil jako host, následně se vypracoval ve stálého člena. Dohromady s obdobím, kdy působil jako host, je v kapele 12 let. Mimo působení v kapele je Petr zaměstnán jako zapisovatel na Městském soudě v Praze.

Respondent 5: Jana působí v kapele jako zpěvačka, hráčka na tamburínu a lektorka přípravky. Má těžší formu artrogrypózy známé také pod názvem syndrom mnohočetných kloubních kontraktur. V důsledku tohoto onemocnění je od dětství upoutána k vozíku. K působení v kapele se dostala prostřednictvím Jedličkova ústavu, kdy hudební kroužek začala navštěvovat po oslovení kapelníkem. V kapele aktuálně působí 20 let. Mimo působení v kapele je Jana zaměstnaná v neziskové organizaci.

Respondent 6: Roman působí v kapele jako hráč na conga a má na starosti stavbu nástrojů. Žije s mozkovou obrnou, postižením mozku, které způsobuje zejména poruchy hybnosti. V současné době má hůře pohyblivou pravou stranu těla. K pohybu nevyužívá žádné kompenzační pomůcky jako vozík či berle. K působení v kapele se dostal prostřednictvím

Jedličkova ústavu, kde byl osloven kapelníkem. V kapele aktuálně působí 16 let. Mimo působení v kapele je zaměstnán v gastronomii.

Respondent 7: Jan působí v kapele jako hráč na basovou kytaru. Žije s lehčí formou artrogrypózy také známé pod názvem syndrom mnohočetných kloubních kontraktur. Na rozdíl od Jany, kterou toto onemocnění upoutalo na vozík, Jan žádné kompenzační pomůcky k pohybu využívat nepotřebuje. Jan je jedním ze členů kapely, kteří neprošli Jedličkovým ústavem. Sám kontaktoval kapelníka s tím, že by se do kapely rád přidal, a tak se stal součástí The Tap Tap. V kapele aktuálně působí 8 let. Mimo působení v kapele je Jan zaměstnaný jako game designer v IT.

Respondent 8: Ladislav 2 působí v kapele jako hráč na perkuse. Žije s tělesným postižením způsobeným komplikacemi při porodu, kdy po narození nedýchal a lékaři ho museli křísit. V důsledku nedostatku kyslíku vzniklo poškození mozku, které se u Ladislava projevuje zejména opožděným vývojem, problémy s motorikou (hrubou i jemnou), zrakovým postižením nebo také absencí sacího reflexu. Z hlediska pohyblivosti nevyužívá Ladislav žádné kompenzační pomůcky jako vozík či berle. K působení v kapele se dostal prostřednictvím Jedličkova ústavu, kde studoval a kde byl osloven kapelníkem, aby se přidal k hudebnímu kroužku. V kapele aktuálně působí 15 let. Mimo působení v kapele je zaměstnán v organizaci poskytující sociální služby.

Člen kapely The Tap Tap	Věk	Postavení v kapele	Doba působení v kapele
Respondent 1: Jiří	34 let	produkční, zpěvák	19 let
Respondent 2: Petr 1	32 let	bubeník, správce sociálních sítí	17 let
Respondent 3: Ladislav 1	42 let	tiskový mluvčí, padový bubeník	24 let
Respondent 4: Petr 2	24 let	klavírista	12 let
Respondent 5: Jana	35 let	zpěvačka, hráčka na tamburínu, lektorka přípravky	20 let
Respondent 6: Roman	32 let	hráč na kongu, stavba nástrojů	16 let
Respondent 7: Jan	34 let	hráč na basovou kytaru	8 let
Respondent 8: Ladislav 2	32 let	hráč na perkuse	15 let

Tabulka 2: Přehledová tabulka respondentů výzkumu

4.3 Prezentace získaných dat

Vlastní výzkum se snaží odpovědět na čtyři výzkumné otázky zkoumající potenciální vliv působení v kapele The Tap Tap na život člověka s tělesným postižením. První oblastí je motivace členů k působení v kapele The Tap Tap, druhou oblastí je vliv působení v této kapele na mezilidské vztahy jejich členů, třetí oblastí je vliv působení v této kapele na sebevědomí a seberealizaci jejich členů a čtvrtou oblastí je vliv působení v této kapele na samostatnost jejich členů.

1. Jaká je motivace členů k působení v kapele The Tap Tap?

Zodpovězení otázky, co členy kapely The Tap Tap motivuje k jejich působení v této kapele, lze rozdělit do dvou dílčích oblastí. První sledovaná oblast představuje důvody, proč se stali členy kapely, kdo nebo co je přesvědčilo o tom, že právě kapela The Tap Tap je něco, čeho se chtějí stát součástí. Druhá oblast pak představuje faktory, které jednotlivé členy motivují k setrvávání

v kapele. Součástí druhé oblasti je také zjišťování, co tuto motivaci naopak oslabuje, s čím v rámci působení v kapele členové nejsou spokojeni.

<i>Původní impuls k působení v kapele The Tap Tap</i>	Jiří	Petr 1	Ladislav 1	Petr 2	Jana	Roman	Jan	Ladislav 2
Přesvědčení kapelníkem v rámci známosti přes Jedličkův ústav	✓	✓	✓		✓	✓		✓
Vlastní samostatná iniciativa							✓	
Kontakt přes známého				✓				

Tabulka 3: Původní impuls k působení v kapele The Tap Tap u jednotlivých respondentů

Z výpovědi respondentů lze konstatovat, že nejčastějším prvotním impulsem pro účinkování v kapele The Tap Tap bylo aktivní oslovování a přesvědčování studentů Jedličkova ústavu kapelníkem Šimonem Ornestem. Konkrétně tomu tak bylo u šesti z osmi dotazovaných respondentů.

Petr 1: „No tak v podstatě, když jsem v patnácti přišel do Jedličkárny na intr, tak tady broudil Šimon a odchytil nově příchozí studenty s nabídkou toho, že tady je nějaký hudební kroužek a ať si to jde člověk zkusit no a když si to jde člověk zkusit, tak se z toho pak blbě vyskakuje.“

Roman: „Bylo to tak, že mě na chodbě odchytil kapelník, jestli si to nechci vyzkoušet a od té doby jsem vlastně tam zůstal. Jsem šel jednou na zkoušku a vlastně už jsem tam zůstal no.“

Pouze dva z osmi dotazovaných respondentů neprošli studiem na Jedličkově ústavu. Jeden z těchto dvou členů se k účinkování v kapele dostal z vlastní iniciativy, kdy proaktivně oslovil kapelníka s tím, že by měl zájem být součástí The Tap Tap, druhý z těchto dvou členů se k účinkování v kapele dostal prostřednictvím známého.

Jan: „Kontaktoval jsem kapelníka s tím, že hraju na basu a že bych to v kapele rád zkusil a pak už to šlo ani nevím jak.“

Petr 2: „Do kapely jsem se dostal čirou náhodou přes jednoho člověka, který zná právě našeho pana kapelníka.“

<i>Důvod k setrvávání v kapele</i>	Jiří	Petr 1	Ladislav 1	Petr 2	Jana	Roman	Jan	Ladislav 2
Láska k muzice / koncertům	✓			✓	✓			
Přátelé	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
Finanční ohodnocení	✓	✓	✓	✓		✓		
Forma aktivní trávení času		✓	✓					
Životní jistota					✓		✓	
Předávání poselství, že lidé s postižením mohou být v životě aktivní					✓			
Cestování po ČR a po světě						✓		

Tabulka 4: Důvod jednotlivých respondentů k setrvávání v kapele The Tap Tap

Nejčastější důvod, který respondenty motivuje k setrvávání v kapele, jsou přátelské vazby, které si jednotliví členové v průběhu působení v The Tap Tap vybudovali nejen vzájemně mezi sebou, ale také s dalšími osobami a osobnostmi, se kterými se v rámci účinkování setkávají. Tento důvod pro setrvávání v kapele uvedlo sedm z osmi respondentů.

Jana: „Od těch patnácti v životě za tu dobu tam vznikly životní přátelství s těmi lidmi.“

Jan: „Setrvávám v kapele hlavně kvůli kamarádům v kapele.“

Ladislav 2: „Za ty roky už se tam vybudovaly nějaké vztahy i s těmi lidmi, kteří tak jsou, nejenom s těmi jakoby kmenovými, ale i třeba s těmi profesionálními, kteří hrají různě i s námi“

Dalším faktorem, který respondenty motivuje k setrvávání v kapele, je finanční ohodnocení. Jako jeden z důvodů ho uvedlo pět z osmi respondentů.

Jiří: „Jednak jsou to přátelé, nad tím ještě jsou postavené finance a v neposlední řadě také to, že mě muzika pořád ještě baví.“

Petr 2: „*Kdo z mých spolužáků ve škole si mohl i trochu vydělat občas? Jako ne, že bych to dělal jenom pro peníze, to samozřejmě ne, ale je to i trochu benefit.*“

Tři z osmi respondentů uvedli jako jeden z důvodů, proč v kapele setrvávají, lásku k muzice, případně koncertům.

Jiří: „*V neposlední řadě mě také muzika pořád ještě baví.*“

Petr 2: „*Prostě ty koncerty že jo, to je prostě něco jiného než hraní v pokojíčku, to je prostě jako nálož emocí, to je prostě něco.*“

Dva respondenti z osmi uvedli, že setrvávají v kapele, protože působení v ní považují za aktivní formu trávení času.

Ladislav 1: „*Je to něco, co můžu vykázat jako činnost, abych nesešel doma jak buchta pořád.*“

Dva z osmi respondentů uvedli jako důvod k setrvávání v kapele, že je to pro ně jakási jistota v životě.

Jana: „*Tak je to určitě jako jedna z mých nejstálejších věcí.*“

Jeden z respondentů uvedl jako důvod setrvávání to, že prostřednictvím působení v kapele může předávat poselství, že lidé s postižením mohou být v životě aktivní.

Jana: „*Mám možnost předávat nějaké know how ve smyslu, že lidé s postižením nemusí sedět doma na gauči, ale mohou dělat i normální věci.*“

Jeden z respondentů uvedl, že k setrvávání v kapele ho motivuje to, že díky kapele cestuje po ČR i do zahraničí.

Roman: „*Setrvávám kvůli tomu, že člověk různě cestuje po Čechách a po světě.*“

<i>Faktory negativně ovlivňující motivaci</i>	Jiří	Petr 1	Ladislav 1	Petr 2	Jana	Roman	Jan	Ladislav 2
Časová náročnost					✓	✓	✓	✓
Výhrady ke kapelníkovi	✓	✓			✓			
Stres			✓					
Málo koncertů a nových písniček				✓				

Tabulka 5: Faktory negativně ovlivňující motivaci jednotlivých respondentů k setrvávání v kapele The Tap Tap

Nejčastějším faktorem, který negativně ovlivňuje motivaci členů k jejich setrvávání v kapele je časová náročnost, kterou působení v The Tap Tap vyžaduje. Tento důvod uvedla polovina z osmi dotazovaných respondentů.

Jan: „*Tak jako nedostatek vnímám to, že to vlastně zabírá hrozně času a sám toho času taky moc nemám.*“

Ladislav 2: „*No někdy ta časová náročnost. Protože když je jakoby něco jako většího, tak někdy je to tak, že mám potíž to skloubit i s prací občas, ale tak to je asi to, co je takový ten důvod, co by mě asi odrazovalo.*“

Tři z osmi dotazovaných respondentů uvedli, že je od setrvávání v kapele odrazují výhrady, které mají směrem ke kapelníkovi.

Petr 1: „*No občas je v kapele taková ta dusnější atmosféra, kdy se zbytečně hrotí nějaké situace a většinou za to může teda kapelník.*“

Jeden z osmi respondentů uvedl, že od setrvávání v kapele jej odrazuje stres, který se s působením v The Tap Tap pojí.

Ladislav 1: „*Občas před koncerty jako těmi většími jsem pořád ve stresu a říkám si, jestli to má cenu. Že když si tam smolím scénář, tak furt mám ještě takovou tu nervozitu.*“

Jeden z osmi respondentů uvedl, že od setrvávání v kapele ho odrazuje, že v současné době je málo nových impulsů v kapele – málo koncertů a málo nových písniček.

Petr 2: „. Je prostě málo nových písniček, málo koncertů, jde to trochu do kopru ta kapela. Jako decentně no, ale prostě mohlo by to být lepší.“

2. Jaký vliv má působení v kapele The Tap Tap na mezilidské vztahy jejích členů?

Zodpovězení otázky, jaký vliv má působení v kapele The Tap Tap na mezilidské vztahy jejích členů, můžeme rozdělit do třech dílčích oblastí. První oblastí je, jaké vztahy mezi sebou mají jednotliví členové kapely, druhou oblastí je, jaký vliv má působení v kapele The Tap Tap na rodinné vztahy. Třetí oblastí je, jaký vliv má působení v kapele The Tap Tap na navazování nových vztahů, do této oblasti jsou zahrnuty dvě dílčí otázky. První otázkou je, zda působení v kapele vnímají členové jako možnost pro seznamování se a vytváření vazeb s novými lidmi, a druhou otázkou je, zda působení v kapele ovlivnilo schopnost jednotlivých členů vztahy navazovat.

Na otázku, jaký vztah mají s kolegy z kapely, odpovědělo všech osm respondentů, že veskrze kamarádský v různé míře. Nikdo z respondentů se nevyjádřil ve vztahu ke svým kolegům negativně.

Ladislav 1: „Asi jako se všema mám vztah určitě přátelský v různé míře.“

Ladislav 2: „Já si myslím, že jsme kamarádi, normálně chodíme na pivo ve volném čase. Ale většinou, teď jak už jsme všichni o něco starší, tak už máme každý své pracovní povinnosti, a tak se scházíme spíše příležitostně vždycky třeba po koncertu a podobně.“

V otázce, jakým způsobem vnímá jejich působení v kapele The Tap Tap rodina, se všech osm respondentů vyslovilo pozitivně. Všichni respondenti cítí ze strany rodiny podporu ve směru k působení v této kapele, tři z osmi respondentů uvádějí, že se jimi rodina pyšní a jsou na ně hrdí, že jsou členy této kapely.

Jiří: „Všichni se tím vlastně vychloubají a vždycky, když mám takové ty nálady, že chci odejít, tak mi to rozmlouvají.“

Roman: „Tak jako fandí mi a občas se zeptají, co kapela a podobně no. Fandí mi.“

Dva z osmi dotazovaných respondentů uvedli, že ze začátku jejich působení v kapele The Tap Tap byl postoj jejich rodiny skeptický a z různých obav je rodina v působení v kapele příliš nepodporovala nebo jim dokonce účast rozmlouvala. U obou respondentů se ovšem pohled rodiny změnil a nyní jsou rodinou v působení v kapele podporováni.

Jana: „Ze začátku samozřejmě když jsem do kapely nastoupila, tak jsem mnohokrát slyšela ty věty, že muzika mě neuživí a že bych se měla věnovat jiným věcem a tak, ale postupem času přišli na to, že Tap Tap má svůj velký potenciál a místo v mém životě a moje mamka je vždycky dojatá, když přijde na nějaký koncert a může se pyšnit tím, že má dceru v Tap Tapu.“

Ladislav 2: „Vlastně byl tam zpočátku ten strach, abych se někde nepoflakoval po Praze a nedělal nějaké prostě neřesti a takové ty klasické mladické věci, no tak vlastně potom si myslím, že pro rodinu přišla velká úleva, že jsem se dal tímto směrem.“

<i>Vnímání působení v kapele jako možnost pro seznamování se a vytváření nových vazeb s lidmi</i>	Jiří	Petr 1	Ladislav 1	Petr 2	Jana	Roman	Jan	Ladislav 2
Určitě ano	✓	✓			✓			
Spíše ano								✓
Spíše ne			✓	✓		✓	✓	
Určitě ne								

Tabulka 6: Subjektivní vnímání působení v kapele The Tap Tap jako možnost pro seznamování se a vytváření nových vazeb s lidmi jednotlivých respondentů

V otázce, zda vnímají působení v kapele jako možnost pro seznamování se a vytváření vazeb s novými lidmi, se polovina z osmi respondentů vyslovila pozitivně. Tři z respondentů odpověděli, že takto působení v kapele vnímají zcela určitě.

Petr 1: „Jo tak určitě člověk přijde vlastně do kontaktu se spoustou lidí mimo nějakou svojí sociální bublinu a vlastně obráží různá místa po Republice a působí to tak i jako, že lidé tu kapelu různě zvou a sami Vás oslovují a tak. Takže určitě to je způsob, nebo jak to říct, navazování nějakých nových sociálních vztahů.“

Jana: „Určitě, během působení v Tap Tapu jsem se už setkala a díky Tap Tapu jsem se setkala se spoustou skvělých lidí, se spoustou i horších lidí, s některými jsem v kontaktu, s některými ne. Rozhodně je to prostředek pro seznamování se s dalšími lidmi – ať už v rámci koncertu, kdy se setkáváme i na festivalech s jinými kapelami a nebo s našimi fanoušky nebo když například se o nás točil časosběrný dokument, tak zase jsem se díky tomu dostala trochu do světa filmu a lidí, co na těch filmech pracují a tak dále.“

Čtyři z osmi dotazovaných respondentů uvedlo, že působení v kapele spíše nevnímají jako prostor pro seznamování se a vytváření vazeb s novými lidmi. Jako důvod uváděli respondenti, že se neumějí dobře seznamovat, neradi se seznamují nebo nevnímají, že by díky kapele bylo výrazně více příležitostí než v běžném životě.

Ladislav 1: „Jako pro člověka jiného typu by to asi bylo možné, ale já se jako všeobecně seznamuju špatně.“

Jan: „Neřekl bych, že příležitostí by zde bylo více než jinde.“

V otázce, jestli působení v kapele ovlivnilo schopnost jednotlivých respondentů navazovat vztahy – ať už přátelské či partnerské, vyslovili čtyři respondenti pochybnost, že nedokáží posoudit, jak by to bylo, kdyby v kapele nepůsobili. Jeden z respondentů kvůli této pochybnosti nedokázal na otázku odpovědět, ostatní z respondentů sdělili svůj subjektivní názor, zda si myslí, že je v tomto směru působení v kapele ovlivnilo či nikoliv. Pět z respondentů uvedlo, že se přiklání k názoru, že jejich schopnost navazovat vztahy byla působením v kapele pozitivně ovlivněna.

Jiří: „Tak vlastně jelikož jsme s kapelou spolu neustále někde na cestách, tak ty vnitřní vztahy si myslím jsou prostě jako hodně důležité, takže ty neustále vytřibujeme tím, že si občas uděláme takovou párty cestou z koncertu v autobuse no a jinak někdo z nás třeba i díky kapele poznal životní partnerku, někdo jiné přátele, takže to ovlivňuje naše životy v tomto směru neustále.“

Jana: „Nedokážu posoudit, jak by to bylo, kdybych v kapele nebyla, protože je opravdu dvacet let součástí mého života ta kapela a zhruba v těch patnácti jsem se začala nějak víc formovat ve svém životě. Ale myslím si, že mi to určitě zvedlo sebevědomí i tím, jak se kapela vyšplhala a já s ní samozřejmě jsem se také někam posunula, takže za mě se mi opravdu možná navazují líp ty vztahy, míň se trochu bojím těch přátelských vztahů a jejich navazování a mám opravdu okolo sebe spoustu lidí. Zároveň jsem možná také díky tomu pochopila rozdíl mezi přátelstvím – kamarádstvím a tím, kdo je jenom známý. A tak možná díky tomu jsem schopná komunikovat s více lidmi, protože si umím nějak už nastavovat ty hranice a mít okolo sebe ty lidi a nedbat

úplně na to, jestli zrovna jsme nejlepší přátelé nebo se potkáme dvakrát za rok, a přesto jsme kamarádi, protože chápou, že všichni toho máme hodně, a i díky tomu Tap Tapu jsem to pochopila.“

Dva z respondentů uvedli, že si nemyslí, že by jejich schopnost navazovat vztahy byla působením v kapele The Tap Tap ovlivněna.

Petr 1: *„Konkrétně u mě si myslím, že to neovlivnilo samotnou schopnost, ale spíš to přináší více těch příležitostí. Myslím si, že tu šanci mám furt stejnou.“*

3. Jaký vliv má působení v kapele The Tap Tap na sebevědomí a seberealizaci jejich členů?

Zodpovězení otázky, jaký vliv má působení v kapele The Tap Tap na sebevědomí a seberealizaci jejich členů, můžeme rozdělit do dvou dílčích oblastí. První zkoumanou oblastí je vliv působení v kapele The Tap Tap na pohled na sebe samotného. Zda a případně jak byl tento pohled působením v kapele ovlivněn. Druhou zkoumanou oblastí je seberealizace v rámci působení v kapele The Tap Tap. Zda jednotliví respondenti vnímají působení v kapele jako činnost, která je naplňuje.

Čtyři z osmi dotazovaných respondentů si nemyslí, že by působení v kapele mělo vliv na to, jak vnímají sebe samotné.

Ladislav 1: *„Myslím si, že to, že jsem v kapele, nijak dramaticky neovlivnilo to, jak vnímám sám sebe. Doufám teda! Nemyslím si, nijak výrazně.“*

Čtyři z osmi respondentů uvedli, že si myslí, že působení v kapele mělo pozitivní vliv na to, jak vnímají sami sebe. Tři z těchto respondentů, kteří se vyjádřili pozitivně k otázce, zda mělo působení v kapele vliv na to, jak vnímají sebe sama, vnímají vliv na pohled na sebe samotné zejména v tom, že je působení v kapele vychovalo, dodalo jim sebekázeň stali se díky kapele ambicióznější a sebevědomější.

Jiří: *„Určitě mě posunula, nebo vychovala vlastně ta pravidla, která v kapele jsou a musejí se dodržovat. To, že někdo zadá prostě nějaký čas, kdy a kde musíme být a musíme dodržovat nějakou štábní kulturu přitom, tak to jsou věci, které když se do Vás začnou vštěpovat od těch patnácti, tak si myslím, že to je jenom ku prospěchu věci a člověk je pak třeba na tom trhu práce uplatnitelnější.“*

Jana: „No určitě, rozhodně. Já myslím, že jsem s Tap Tapem hodně jako dospěla a to i díky přístupu Šimona, který prostě byl na nás, nebo je už asi méně, ale to je také tím že jsme se posunuli, hodně tvrdý a nekompromisní a chtěl z nás prostě vytřískat to nejlepší, co se z nás vytřískat dá, bez toho aby nás bral jaké nějaké chudáčky postižené, když to takhle řeknu a jo, rozhodně mě naučil Tap Tap nějaké jako sebedisciplině a tomu, že když budu chtít, tak můžu být úspěšná i jako v podstatě v tom, v čem si jako myslím, že už úspěšná být chci.“

V otázce, zda vnímají působení v kapele The Tap Tap jako činnost, která je naplňuje, odpovědělo pět z osmi respondentů pozitivně.

Petr 2: „Určitě mě to naplňuje, samozřejmě. To bez debat.“

Roman: „Vždycky mě baví ten aplaus na konci a to, že jsme lidem zpřijemili den, to mě naplňuje.“

Jeden z osmi respondentů uvedl, že ho působení v kapele The Tap Tap naplňuje občas.

Petr 1: „Je to takové jak kdy. Někdy rozhodně. Někdy si to člověk také uvědomí až po nějakých těch odehraných koncertech, akcích a tak, ale do té doby to bere tak jako nemilé povinnosti nebo jak to říct, ale má to určitě i aspekty, které jsou super.“

Dva z osmi respondentů uvedli, že působení v kapele v současné chvíli vnímají spíše jako volnočasovou aktivitu než jako činnost, která by je naplňovala.

Ladislav 2: „Spíš to mám teď už jako takovou svoji věc, že pro mě osobně je to spíš už takový styl relaxu. Teď už jsem jako zaměstnaný i v jiné práci, kde jsem na plný úvazek, takže pro mě je to taková možnost, kde si jdu odpočinout od toho všedního života, který mě každodenně provází.“

4. Jaký vliv má působení v kapele The Tap Tap na zajištění nejen finanční samostatnosti a nezávislosti jejích členů?

Zodpovězení otázky, jaký vliv má působení v kapele The Tap Tap na zajištění nejen finanční samostatnosti a nezávislosti jejích členů, lze rozdělit do dvou dílčích oblastí. První oblastí je vliv působení v kapele The Tap Tap na finanční nezávislost jejích členů. V této oblasti zjišťujeme, jaký význam má v životě člověka s tělesným postižením působícím v kapele The Tap Tap finanční odměna, která je s působením v této kapele spojena. Druhou oblastí je vliv

působení v kapele The Tap Tap na jinou než finanční samostatnost a nezávislost jednotlivých respondentů.

<i>Hlavní zdroj příjmu</i>	Jiří	Petr 1	Ladislav 1	Petr 2	Jana	Roman	Jan	Ladislav 2
The Tap Tap								
Zaměstnání	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
Invalidní důchod			✓	✓		✓		
Brigády			✓					

Tabulka 7: Přehled hlavních zdrojů příjmu jednotlivých respondentů

Žádný z respondentů nepovažuje finanční ohodnocení za působení v hudební skupině The Tap Tap za hlavní zdroj jeho příjmů. Sedm z osmi respondentů uvádí jako hlavní zdroj svého příjmu stabilní zaměstnání, ve kterém jsou zaměstnání na hlavní pracovní poměr. Z toho dva respondenti uvádějí k zaměstnání jako druhý hlavní příjem invalidní důchod.

Roman: „Je to jeden z mých příjmů, ale není hlavní. Mám samozřejmě ještě invalidní důchod a chodím i pracovat.“

Ladislav 2: „Hlavním zdrojem příjmu je, že pracuji v sociálních službách v jedné organizaci, která se zabývá cílovou skupinou seniorů.“

Jeden z osmi respondentů nemá zaměstnání na hlavní pracovní poměr a jako hlavní zdroje příjmu uvádí invalidní důchod a brigády.

Ladislav 1: „Můj hlavní zdroj příjmu je asi invalidní důchod, a ještě dělám takové brigády, že píšu reklamní posty na facebooku pro jednu reklamku.“

Sedm z osmi dotazovaných respondentů považuje finanční ohodnocení za působení v kapele The Tap Tap za dostatečné.

Ladislav 2: „Vzhledem k tomu, že pro mě to není hlavní zdroj příjmu, tak za mě to dostatečné je.“

Jeden z respondentů ovšem upozorňuje, že placení jsou od koncertu, a proto nezáleží pouze na částce, kterou za odehraný koncert obdrží, ale také na počtu koncertů, ten může být variabilní a nekonzistentní.

Ladislav 1: „. Ta samotná částka mi vyhovuje, protože určitě bych si mohl říct a určitě bych dostal víc, ale to by pak znamenalo větší odpovědnost a mě ta míra odpovědnosti takhle stačí, ale proč jsem říkal, že je to zajímavá otázka – ono to závisí od toho, jak moc se hraje. Když se hodně hraje tak je prostě víc peněz a vyplatí se to, když se málo hraje, tak už se to jako vyplatí míň no.“

Jeden z respondentů na otázku, zda vnímá finanční ohodnocení za působení v kapele jako dostatečné nedokázal jednoznačně odpovědět.

Jana: „To asi taky nedokážu úplně posoudit. Myslím si, že asi jak kdy. Někdy jo, někdy mi přijde, že jsou často ty věci tak náročné, že bychom si za to zasloužili i víc, ale vzhledem k tomu, že jsme zapsaný spolek a v neziskovkách už se pohybuju dlouho, tak vím, že to není zas tak jednoduché.“

Pět z osmi dotazovaných respondentů uvedlo, že si nemyslí anebo si nejsou vědomi toho, že by díky působení v kapele The Tap Tap navázali sociální vazby, které by jim v životě pomohly se více osamostatnit. Tři z osmi dotazovaných respondentů uvedli, že díky působení v The Tap Tap navázali sociální vazby, které jim v životě pomohly se více osamostatnit ve smyslu, že je například kolega z kapely doporučil do zaměstnání, poskytl zázemí nebo je učil, jak se o sebe postarat.

Petr 2: „Tak ty kontakty už jsem měl před působením v kapele, ale samozřejmě navážu na tu svojí práci, co dělám teď právě u toho soudu, tak to mám přes jednu naši flétnistku, která je zároveň i právnička a zná pár lidí na soudě, a tak jsem to jako přes ní se dostal k té práci.“

Ladislav 2: „Ono ta komunita těch lidí se zdravotním postižením je to o tom, že si tak vzájemně jako pomáháme. Já vlastně díky jednomu z kolegů, díky kterému jsem vlastně se tak nějak učil starat o sebe, protože někdy když jsem neměl kde být v rámci toho, že jsme třeba měli koncert a internáty byly zavřené, tak jsme u něj třeba strávili víkend a nějak jsem začal poznávat, co to je vlastně jako život.“

Všech osm dotazovaných respondentů se shoduje na tom, že je působení v kapele The Tap Tap vede k samostatnosti. V rámci působení v kapele musí dodržovat určitou disciplínu, která vyžaduje, aby se o sebe jednotliví členové dokázali sami postarat. Respondenti dále uvádějí, že je působení v kapele vede k tomu, aby dokázali efektivně a včas řešit různé problémy. Zároveň pak kapela funguje na principu předávání životních zkušeností ze zkušenějších členů na ty méně zkušené.

Jiří: „*Vlastně prakticky neustále díky těm pravidlům a tomu režimu, který tam je, tak musí člověk prostě být v nějakém prostě režimu a musí být samostatný.*“

Petr 2: „*Tak samozřejmě. Řešení problémů, když třeba nemůžu na zkoušku, tak zavolat si produkčnímu, domluvit si hodinu klavíru, takže de facto jo no. Tak já jsem se naučil i právě jak jsem nastoupil na střední školu, kvůli tomu jsme se sem i přestěhovali, jednak The Tap Tap a jednak ta škola, tam jsem se taky naučil samostatnosti, ale i ten Tap Tap v tom hrál roli, to je pravda.*“

Ladislav 2: „*Myslím si, že já už to tak nějak jakoby nepotřebuju to učení té samostatnosti, protože nějaké zkušenosti už mám z těch předchozích let, když jsem tam vlastně už jako od puberty, tak to už je půlka života skoro, tak je to takové, že už se zase snažím předávat ty své zkušenosti jiným.*“

4.4 Shrnutí hlavních zjištění

V otázce, jaká je motivace členů k působení v kapele The Tap Tap, představuje zásadní roli kapelník. Kapelník je osoba, která přiměla většinu dotazovaných respondentů k tomu, aby se ke kapele přidali. Na druhou stranu k jeho přístupu má několik členů výhrady, které jejich motivaci k setrvání v kapele snižují. Jako důvody k setrvání respondenti nejčastěji uvádí přátele a finanční ohodnocení, méně často je pak ještě zmiňována láska k muzice či koncertům. Mezi faktory negativně ovlivňující motivaci členů k setrvání v kapele polovina respondentů řadí časovou náročnost, méně než polovina výhrady ke kapelníkovi.

V otázce, jaký vliv má působení v kapele The Tap Tap na mezilidské vztahy jejích členů, se odpovědi jednotlivých respondentů často výrazně rozcházel. Odpovědi byly často ovlivněny tím, že respondenti nedokázali posoudit, jak by se jejich navazování vztahů vyvíjelo, pokud by v kapele nepůsobili. Vztahy v rámci kapely popsali všichni respondenti jako přátelské. V otázce, jakým způsobem vnímá jejich působení v kapele rodina, se také všichni respondenti

vyslovili pozitivně. V otázce, jaký vliv má působení v kapele na navazování nových vztahů, se ovšem výpovědi jednotlivých respondentů výrazně lišily. Zatímco jedna polovina dotazovaných respondentů vnímá působení v kapele The Tap Tap jako možnost pro seznamování se a vytváření nových vazeb s lidmi, druhá polovina respondentů tento názor nesdílí a působení v kapele takto nevnímají. Problematické bylo pro respondenty posoudit, zda působení v kapele ovlivnilo jejich schopnost mezilidské vztahy navazovat. Většina respondentů se přiklonila k názoru, že jejich schopnost navazovat vztahy byla díky kapele pozitivně ovlivněna.

V otázce, jaký vliv má působení v kapele The Tap Tap na sebevědomí a seberealizaci jejích členů, se odpovědi respondentů opět výrazně rozcházejí. Zatímco jedna polovina respondentů si nemyslí, že by působení v kapele mělo vliv na jejich sebevědomí, druhá polovina je přesvědčena o tom, že působení v kapele má pozitivní vliv na to, jakým způsobem vnímají sami sebe. Uvádějí, že působení v kapele je vychovalo, dodalo jim sebekázeň, ambice a sebevědomí. Z hlediska seberealizace uvedla většina respondentů, že působení v kapele považují za činnost, která je naplňuje.

V otázce, jaký vliv má působení v kapele The Tap Tap na zajištění nejen finanční samostatnosti a nezávislosti jejích členů, se všichni respondenti shodli na tom, že finanční ohodnocení za působení v kapele nevnímají jako hlavní zdroj příjmu. Hlavním zdrojem příjmu je pro respondenty nejčastěji stabilní zaměstnání, méně často pak také invalidní důchod. Většina respondentů považuje finanční ohodnocení za působení v kapele za dostatečné. Většina respondentů uvedla, že si nemyslí, že by díky působení v kapele The Tap Tap navázali sociální vazby, které by jim v životě pomohly se více osamostatnit, tři z osmi respondentů naopak díky kapele navázali sociální vazby, které jim v životě s osamostatněním pomohly. Všichni respondenti se shodli na tom, že je působení v kapele The Tap Tap vede k samostatnosti.

Z výsledků šetření vyplývá, že zapojení osob s tělesným postižením do takovéto skupiny orientované na uměleckou tvorbu je v mnoha ohledech prospěšné. Proto by bylo vhodné: 1) aby byli mladí lidé s tělesným postižením v zapojení do podobných aktivit co nejvíce podporováni svým okolím; 2) aby státní i nestátní organizace formou různých aktivit a grantů více podporovaly vznik různých dalších tvůrčích iniciativ, do kterých budou zapojeni lidé s tělesným postižením.

Závěr

Teoretická část popisuje základní terminologii a dělení pohybových vad, upozorňuje na sociálně-psychologické aspekty tělesného postižení, věnuje se sociální inkluzi osob s tělesným postižením v různých oblastech a charakterizuje kapelu The Tap Tap, její historii i současnost. Praktická část popisuje subjektivní vnímání významu působení v kapele The Tap Tap v životě jejích členů.

Členové hudební skupiny The Tap Tap, kteří žijí s tělesným postižením a byli účastníky výzkumného šetření, vnímají, že působení v kapele The Tap Tap má vliv na jejich životy v různých oblastech. K působení v kapele je přivedl nejčastěji kapelník, setrvávat v kapele chtějí zejména kvůli přátelům, které v kapele mají, a financím, které jim působení v kapele přináší. Jejich motivaci k působení v kapele negativně ovlivňuje časová náročnost, která se s působením v kapele The Tap Tap pojí. Mezi členy kapely The Tap Tap panují přátelské vztahy a rodiny členů vnímají jejich zapojení v kapele The Tap Tap pozitivně. Většina dotazovaných členů se přiklání k názoru, že jejich schopnost navazovat s lidmi nové vztahy byla působením v kapele pozitivně ovlivněna, někteří vnímají, že působení v kapele The Tap Tap jim přináší více možností pro seznamování se a vytváření nových vazeb s lidmi. Zatímco někteří dotazovaní členové uvádějí, že působení v kapele je vychovalo, dodalo jim sebekázeň, ambice a sebevědomí, jiní žádný vliv působení v kapele The Tap Tap na jejich sebevědomí nespatřují. Většina členů vnímá působení v kapele The Tap Tap jako činnost, která je naplňuje. Přestože finanční ohodnocení za působení v kapele The Tap Tap není pro nikoho hlavním zdrojem příjmu, jsou s ním členové spokojeni a považují jej za dostačující. Někteří členové díky kapele navázali sociální vazby, které jim v životě pomohly se osamostatnit. Působení v kapele vede její členy k samostatnosti a zodpovědnosti za svůj život.

Výsledky šetření potvrzují prospěšnost zapojení lidí s tělesným postižením do uměleckých aktivit. Proto je vhodné takové aktivity podporovat a rozvíjet. Dále by bylo vhodné podobně sledovat přínosy zapojení do uměleckých aktivit také u lidí s jinými druhy postižení zapojenými do jiných uměleckých aktivit a následně výsledky navzájem komparovat.

Seznam použitých informačních zdrojů

BENDOVIÁ, Petra, ed. (2015) *Základy speciální pedagogiky nejen pro speciální pedagogy*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 225 s. ISBN 978-80-7435-422-9.

ČESKO (2004) *Zákon č. 435/2004 Sb. O zaměstnanosti*. [online]. 2004 [cit. 2022-02-19]., Dostupné z:

https://www.mpsv.cz/documents/20142/1660330/z%C3%A1kon+%C4%8D.+435_2004+Sb.%2C+o+zam%C4%9Bstnanosti%2C+od+1.+4.+2023.pdf/df392b98-c041-5cc3-23b4-6a37d0860644.

ČÍŽKOVÁ, Zuzana (2007) *Kvalita života u jedinců s tělesným postižením v dospělosti* [online]. Brno, [cit. 2022-08-22]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/yebn9/>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Pavel MÜHLPACHR.

DE CAROLI, Maria Elvira, SAGONE, Elisabetta (2013) *Siblings and disability: A study on social attitudes toward disabled brothers and sisters*. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* [online]. [cit. 2022-01-20]. 93: 1217-1223. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042813034630>.

FIALOVÁ, Ilona, Dagmar OPATŘILOVÁ a Lucie PROCHÁZKOVÁ (2012) *Somatopedie. Texty k distančnímu vzdělávání*. 1. vyd. Brno: Paido, 222 s. Učební texty. ISBN 978-80-7315-233-8.

FIALOVÁ, Lucie (2016) *The Tap Tap: Řiditel autobusu*. 1. vyd. Praha: Paseka, 200 s. ISBN 978-80-7432-742-1.

HAMPL, Igor (2013) Sexualita osob s tělesným postižením. In: FRANIOK, Petr a Renata KOVÁŘOVÁ (ed.). *Speciální pedagogika nejen v inkluzivním vzdělávání: Sborník příspěvků z konference s mezinárodní účastí*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, s. 47-55. ISBN 978-80-7464-232-6.

HANKOVÁ, Magdalena a Soňa VÁVROVÁ (2016) *Partnerské vztahy očima mladých dospělých s vrozeným tělesným postižením*. 1.vyd. Praha: Grada, 168 s. ISBN 978-80-271-0012-5.

HENDL, Jan a Jiří REMR (2017) *Metody výzkumu a evaluace*. 1. vyd. Praha: Portál, 376 s. ISBN 978-80-262-1192-1.

JANKOVSKÝ, Jiří (2006) *Ucelená rehabilitace dětí s tělesným a kombinovaným postižením: somatopedická a psychologická hlediska*. 2. vyd. Praha: Triton. 173 s. ISBN 80-7254-730-5.

KAUFMAN, Miriam, Cory SILVERBERG a Fran ODETTE (2007) *Ultimate Guide to Sex and Disability: For All of Us Who Live with Disabilities, Chronic Pain, and Illness*. 2. vyd. San Francisco: Cleis Press, 360 s. ISBN 978-157344-304-3.

LUDÍKOVÁ, Libuše, Zdeňka KOZÁKOVÁ a kol. (2012) *Základy speciální pedagogiky*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 108 s. ISBN 978-80-244-3092-8.

MICHALÍK, Jan (2007) *Poradenství pro uživatele sociálních služeb*. 1. vyd. Praha: Národní rada osob se zdravotním postižením, 64 s. ISBN 80-903640-9-8.

MILICHOVSKÝ, Luboš (2010) *Kapitoly ze somatopedie*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 80 s. ISBN 978-80-7452-001-3.

NOVOSAD, Libor (2000) *Základy speciálního poradenství: struktura a formy poradenské pomoci lidem se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním*. 1. vyd. Praha: Portál, 159 s. ISBN 80-7178-197-5.

NOVOSAD, Libor (2011) *Tělesné postižení jako fenomén i životní realita: Diskurzivní pohledy na tělo, tělesnost, pohyb, člověka a tělesné postižení*. 1. vyd. Praha: Portál, 168 s. ISBN 978-80-7367-873-9.

OPATŘILOVÁ, Dagmar (2013) *Edukace osob s těžkým postižením a souběžným postižením více vadami: Education of persons with severe disability and multiple disability*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 186 s. ISBN 978-80-210-6221-4.

Postižení muzikou [film] (2020) Režie Radovan ŠÍBRT. Česko: Aerofilms. Délka 80 min.

PROCHÁZKOVÁ, Lucie (2014) *Možnosti pracovního uplatnění lidí s postižením – současné trendy v České republice a v zahraničí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 195 s. ISBN 978-80-210-7607-5.

RENOTIÉROVÁ, Marie (2002) *Somatopedické minimum*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 87 s. ISBN 80-244-0532-6.

SLOWÍK, Josef (2016) *Speciální pedagogika*. 2. aktualizované a doplněné vyd. Praha: Grada, 168 s. ISBN 978-80-271-0095-8.

ŠVAŘÍČEK, Roman, Klára ŠEĐOVÁ a kol. (2007) *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 1. vyd. Praha: Portál, 384 s. ISBN 978-80-7367-313-0.

The Tap Tap načerno [online]. Praha: z.s. Tap, [cit. 2022-09-24]. Dostupné z: http://www.ttnacerno.cz/#!o_projektu.

ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČR [ÚZIS] (2018) *Vrozené vady u narozených v roce 2015* [online]. 153 s. [cit. 2022-01-10]. ISBN 978-80-7472-174-8. ISSN 1801-4798. Dostupné z:
https://www.uzis.cz/sites/default/files/knihovna/vrozvnar_2015.pdf

VÁGNEROVÁ, Marie (2012) *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 5. vyd. Praha: Portál, 872 s. ISBN 978-80-262-0225-7.

VÍTKOVÁ, Marie (2006) *Somatopedické aspekty*. 2., rozšířené a přepracované vyd. Brno: Paido, 302 s. ISBN 80-7315-134-0.

ZILCHER, Ladislav a Zdeněk SVOBODA (2019) *Inkluzivní vzdělávání: Efektivní vzdělávání všech žáků*. 1. vyd. Praha: Grada, 216 s. ISBN 978-80-271-0789-6.

Seznam příloh

Příloha 1 – Otázky pro rozhovor

Příloha 2 - Rozhovor se členkou kapely: Jana

Příloha 1

Otázky pro rozhovor

1. Jak jste se dostal/a k působení v kapele The Tap Tap?
2. Z jakého důvodu setrváváte?
3. Je něco, co Vás naopak odrazuje od působení v kapele The Tap Tap?
4. Jak vnímáte své kolegy z kapely? Jaký s nimi máte vztah?
5. Jak vnímá Vaše rodina působení v kapele?
6. Vnímáte působení v kapele jako možnost pro seznamování se a vytváření nových vazeb s lidmi?
7. Ovlivnilo nějakým způsobem působení v kapele Vaši schopnost navazovat vztahy – ať už přátelské či partnerské? Jak?
8. Považujete působení v kapele za zaměstnání, které Vás naplňuje?
9. Ovlivnilo působení v kapele to, jak vnímáte sebe samého/samu? Jak?
10. Je finanční ohodnocení za působení v kapele Váš hlavní zdroj příjmu? Pokud není, pak co jím je?
11. Vnímáte finanční ohodnocení za působení v kapele jako dostatečné?
12. Navázal/a jste díky kapele sociální vazby, které Vám v životě pomohli se více osamostatnit? Např. pomoc při shánění bydlení, asistence apod.
13. Vede Vás působení v kapele k samostatnosti? Pokud ano, jakým způsobem?

Příloha 2

Rozhovor se členkou kapely: Jana

1. Jak jste se dostala k působení v kapele The Tap Tap?

V kapele jsem asi zhruba od patnácti, když jsem vlastně přešla z intru pro základky na intr pro střední v Jedličkově ústavu a vlastně první týden, co jsem byla na intru na Tapkách, kde máme i zkušebnu, tak mě na chodbě oslovil kapelník Šimon, jestli se nechci přijít podívat na zkoušku kapely a já jsem tam přišla a od té doby tam jsem a působím jako zpěvačka, hraju na tamburínu a zároveň jsem lektorka přípravky rytmického kurzu, kdy ke mně chodí jak členové kapely, tak potenciální zájemci o členství v kapele a společně vlastně trénujeme rytmus a písničky The Tap Tapu a všeobecně koordinaci hlavy a rukou a hraní sám za sebe i ve skupině a tak dále.

2. Z jakého důvodu setrváváte?

To je zajímavá otázka. No tak je to určitě jako jedna z mých nejstálejších věcí asi možná. Od těch patnácti v životě za tu dobu tam vznikly životní přátelství s těmi lidmi a zároveň muzika mě odjakživa bavila a i když samozřejmě jsou těžké chvíle někdy a někdy si asi možná každý z nás říká, jestli to má smysl nebo ne, jestli bychom se už neměli odtrhnout a posunout se někam dál, tak pořád ta parta a ta láska k té muzice a zároveň to, že tím mám možnost předávat nějaké know how ve smyslu, že lidé s postižením nemusí sedět doma na gauči, ale mohou dělat i normální věci, tak to jsou asi ty věci, které mě tam pořád udržují.

3. Je něco, co Vás naopak odrazuje od působení v kapele The Tap Tap?

Někdy asi možná klasická ponorka a že v jednu dobu toho bylo opravdu hodně těch projektů a člověk pak neměl čas se věnovat v podstatě ani jako svojí práci, která ho živí a někdy se možná neshodneme na nějakých projektech, že třeba kapelník má představu nějakou a my bychom měli jinou představu o nějaké prezentaci naší, ale vlastně spíš postupem času se dostáváme do toho, že si jako dokážeme o těch věcech popovídat a dokážeme najít nějaký kompromis.

4. Jak vnímáte své kolegy z kapely? Jaký s nimi máte vztah?

No tak pár z nich jsou mí nejlepší přátelé a pár z nich vnímám tak, jak vlastně učím spoustu z nich, tak je trochu vnímám jako svoje studenty a takové jako moje dětičky. I Šimon nám všem říká děti, takže on nás taky tak trochu vnímá a myslím, že ta jakoby základní parta, že jsme dobří kamarádi a snažíme se dělat dobrou muziku a navzájem se nějak podporujeme a v životě dobře ovlivňujeme.

5. Jak vnímá Vaše rodina působení v kapele?

Já myslím, že dobře. Ze začátku samozřejmě když jsem do kapely nastoupila, tak jsem mnohokrát slyšela ty věty, že muzika mě neuživí a že bych se měla věnovat jiným věcem a tak, ale postupem času přišli na to, že Tap Tap má svůj velký potenciál a místo v mém životě a moje mamka je vždycky dojatá, když přijde na nějaký koncert a může se pyšnit tím, že má dceru v Tap Tapu.

6. Vnímáte působení v kapele jako možnost pro seznámení se a vytváření nových vazeb s lidmi?

No to určitě. Určitě, během působení v Tap Tapu jsem se už setkala a díky Tap Tapu jsem se setkala se spoustou skvělých lidí, se spoustou i horších lidí, s některými jsem v kontaktu, s některými ne. Rozhodně je to prostředek pro seznámení se s dalšími lidmi – ať už v rámci koncertu, kdy se setkáváme i na festivalech s jinými kapelami a nebo s našimi fanoušky nebo když například se o nás točil časosběrný dokument, tak zase jsem se díky tomu dostala trochu do světa filmu a lidí, co na těch filmech pracují a tak dále.

7. Ovlivnilo nějakým způsobem působení v kapele Vaši schopnost navazovat vztahy – ať už přátelské či partnerské?

To je těžká otázka. Nedokážu posoudit, jak by to bylo, kdybych v kapele nebyla, protože je opravdu dvacet let součástí mého života ta kapela a zhruba v těch patnácti jsem se začala nějak víc formovat ve svém životě. Ale myslím si, že mi to určitě zvedlo sebevědomí i tím, jak se kapela vyšplhala a já s ní samozřejmě jsem se také někam posunula, takže za mě se mi opravdu možná navazují líp ty vztahy, míň se trochu bojím těch přátelských vztahů a jejich navazování a mám opravdu okolo sebe spoustu lidí. Zároveň jsem možná také díky tomu pochopila rozdíl mezi přátelstvím – kamarádstvím a tím, kdo je jenom známý. A tak možná díky tomu jsem schopná komunikovat s více lidmi, protože si umím nějak už nastavovat ty hranice a mít okolo sebe ty lidi a nedbat úplně na to, jestli zrovna jsme nejlepší přátelé nebo

se potkáme dvakrát za rok, a přesto jsme kamarádi, protože chápu, že všichni toho máme hodně, a i díky tomu Tap Tapu jsem to pochopila.

8. *Vy už jste o tom trochu začala v minulé otázce, ale ovlivnilo působení v kapele to, jak vnímáte sebe samu?*

No určitě, rozhodně. Já myslím, že jsem s Tap Tapem hodně jako dospěla a to i díky přístupu Šimona, který prostě byl na nás nebo je už asi méně, ale to je také tím že jsme se posunuli, hodně tvrdý a nekompromisní a chtěl z nás prostě vytrískat to nejlepší, co se z nás vytrískat dá, bez toho aby nás bral jaké nějaké chudáčky postižené, když to takhle řeknu a jo, rozhodně mě naučil Tap Tap nějaké jako sebedisciplině a tomu, že když budu chtít, tak můžu být úspěšná i jako v podstatě v tom, v čem si jako myslím, že už úspěšná být chci. Takže rozhodně mě Tap Tap neustále hnal k tomu, že pokud chci být právoplatným členem kapely, která se snaží na něco poukázat, tak musím pracovat i sama na sobě.

9. *Považujete působení v kapele za zaměstnání, které Vás naplňuje?*

No rozhodně. Nedokážu si moc představit teď, že bych od toho měla nějak odejít. Asi by mi kus mě chyběl v tuhle chvíli.

10. *Je finanční ohodnocení za působení v kapele Váš hlavní zdroj příjmu?*

Ne, to rozhodně není, to by mě neuživilo.

11. *A můžu se zeptat, co je tím hlavním zdrojem příjmu?*

Jo, jo, jo. Já teda toho dělám víc, kromě toho působení v kapele, tak ještě jak jsem říkala, tak učím, takže mám i finance z toho učení a jinak v současnosti pracuju v neziskové organizaci a tam mám na starosti individuální dárcovství, péči o dárce a online kampaně.

12. *Vnímáte finanční ohodnocení za působení v kapele jako dostatečné?*

To asi taky nedokážu úplně posoudit. Myslím si, že asi jak kdy. Někdy jo, někdy mi přijde, že jsou často ty věci tak náročné, že bychom si za to zasloužili i víc, ale vzhledem k tomu, že jsme zapsaný spolek a v neziskovkách už se pohybuju dlouho, tak vím, že to není zas tak jednoduché.

13. *Navázala jste díky kapele sociální vazby, které Vám v životě pomohly se více osamostatnit? Např. pomoc při shánění bydlení, asistence apod.*

To asi ne. To asi spíš díky Jedličkárně, kde jsem vlastně byla od první třídy až do maturity a díky té Jedličkárně jsem se vlastně dostala i do toho Tap Tapu. Já si jinak hodně věcí řeším sama, ale dostala jsem díky Tap Tapu určitě jednu pracovní příležitost, kde jsem měla možnost si vyzkoušet práci v byznysu, a to právě díky tomu, že jsem na sobě makala a Šimon mě rád doporučil tomu člověku.

14. Vede Vás působení v kapele k samostatnosti? Pokud ano, jakým způsobem?

Rozhodně. K samostatnosti, ale spíš k zodpovědnosti za svůj život bych tak řekla.